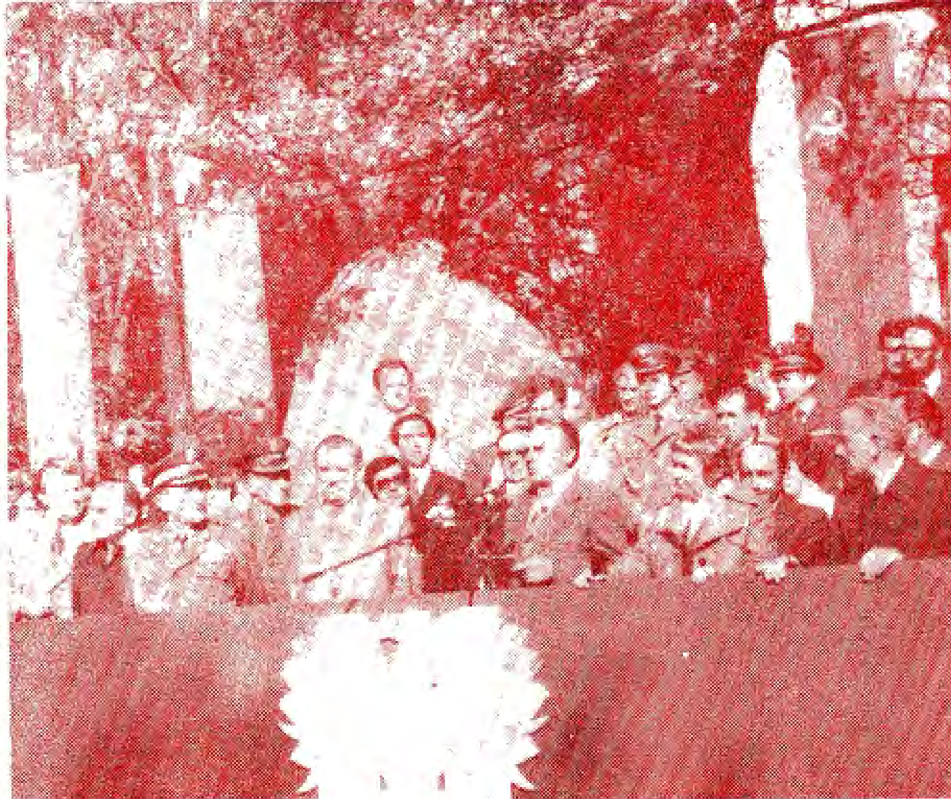
Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 44 (1236) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 4 ЛІСТАПАДА 1979 г. ЦАНА 1 зл.

Момант уручэння І сакратаром ВК ПАРП у Беластоку Уладзіславам Юшкевічам Крыжа Валечных.

На мітынгу выступае І сакратар Пружанскага РК КПБ Іван Качур.

СВЯТА Ў БЕЛА-ВЕЖЫ

Нядзеля 14 кастрычніка г.г. надоўга застанецца ў памяці жыхароў Белавежы. Ужо ў суботу мястэчка было па-святочнаму ўпрыгожана, галоўныя вуліцы і важнейшыя будынкі прыбраны сцягамі. У нядзелю з самай раніцы на вуліцах ажыўленне. Усе збіраюцца на мітынг. З-пад гміннага камітэта ПАРП выязджаюць на дзяржаўную граніцу дэлегацыі мясцовых улад і грамадскіх арганізацый вітаць запрошаных на ўрачыстасць жыхароў Пружанскага раёна (БССР). Пад гукі аркестра мяжу пераходзіць некалькі соцень чалавек. Вітаюць іх традыцыйна хлебам і соллю. Абдымкі, кветкі, шчоўканне рэпарцёрскіх фотаапаратаў. У кожнага на твары ўсмешка. Калона аўтамашын едзе ў цэнтр Белавежы, да помніка загінуўшым ад гітлераўскіх захопнікаў. Месца на трыбуне займаюць прадстаўнікі мясцовых улад і запрошаныя госці. Святы агонь запальваюць чатыры былыя салдаты польскай і савецкай армій Я. Савіцкі, М. Патэюк, Р. Кротаў і вучаніца Я. Назарук. Пачынаецца мітынг.

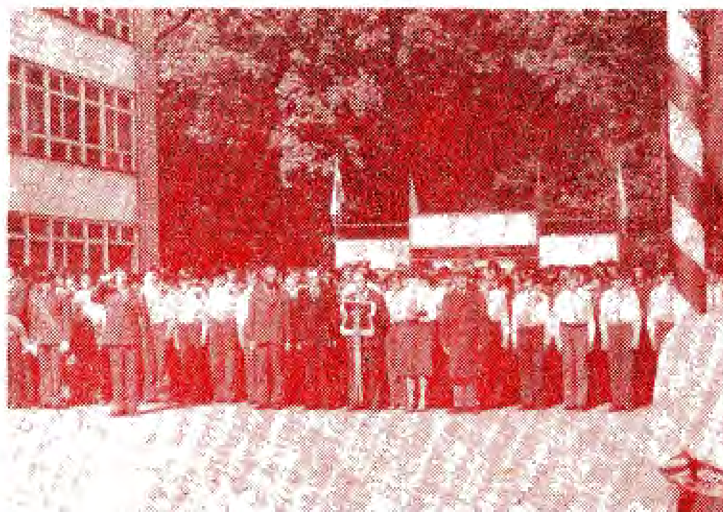
Складанне вянкоў.

Слова прадстаўляецца І сакратару ГК ПАРП у Белавежы Пятру Тарасевічу. Вітае ён прыбыўшых на мітынг гасцей. Затым коратка напамінае гісторыю барацьбы жыхароў Белавежы за свабоду і незалежнасць, пералічвае дасягненні гміны за гады народнай улады, падкрэслівае вартасць трывалых сувязей польскага і савецкага народаў. Пасля

(Працяг на стар. 2)

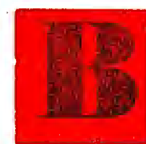
Дэлегацыя жыхароў Пружанскага раёна пераходзіць дзяржаўную граніцу.

Улады гміны перадаюць Крыж Валечных Пакою нацыянальнай памяці ў Лясным тэхнікуме.

АЛЕСЬ БАРСКІ

НЕЗАБЫЎНЫЯ СУСТРЭЧЫ

Вясной і летам бягучага года я прабываў на працягу трох з палавінаю месяцаў у БССР. Маё прабыванне супала ў часе з такімі знамянальнымі датамі, як трыццаціпяцігоддзе вызвалення Беларусі і трыццаціпяцігоддзе адраджэння Польшчы. Якраз з выпадку гэтых вялікіх нагод Саюз пісьменнікаў БССР арганізаваў вялікую колькасць аўтарскіх сустрэч у розных кутках БССР. Да гэтых сустрэч быў прыцягнуты таксама я. У складзе пісьменніцкіх брыгад, разам з такімі беларускімі пісьменнікамі і крытыкамі, як Вітка, Гроднеў, Міська, Дайліда, Татур, Зуб, Ставер, Камейша, Александровіч, Мальдзіс, Шаўня, я больш чым восемдзесят разоў выступаў у Іўеўскім раёне, у Бярозаўцы, у Мазыры, у Слуцку, у Брэсце, на Міншчыне і ў Мінску. Выступалі мы ў школах, у летніх дзіцячых лагерах, у інтэрнатах, у дамах культуры і клубах, у фабрычных цэхах, на будаўнічых пляцоўках, на жывёлагадоўчых фермах, у палявых станах і т.п. Ніколі яшчэ мне не даводзілася выступаць перад слухачамі так розных узростаў, адукацыі і прафесій. Найбольшае і незабыўнае ўражанне пакінулі тыя сустрэчы, якія адбываліся на фабрыках і заводах сярод станкоў, а таксама сустрэчы ў палявых станах, на фоне велізарных камбайнаў і іншых сельскагаспадарчых машын. Давялося мне разам з камбайнёрамі пазіраваць да перадачы па тэлебачанню і ў полі спажыць з імі вельмі смачны абед. Зразумела, што гэта рэчы цікавыя, але не найважнейшыя. Істотнае іншае. Я ўжо не раз на працягу апошніх дзесяцігоддзяў бываў у савецкіх беларускіх вёсках. Мне было цікава даведацца, як там цяпер.

У многіх выпадках мы прыязджалі ў школы і інтэрнаты без папярэджання. Гэта значыць, што ніхто спецыяльна не рыхтаваўся да сустрэчы з намі. І нягледзячы на гэта, усюды сустрэлі нас дзеці і моладзь, вельмі добра і акуратна апранутыя, а памяшканні школ і інтэрнатаў заўсёды былі ўтрыманы ў ладзе і добрым парадку. Асабліва спадабаўся мне выгляд бібліятэк, святліц, клубаў, аформленых з добрым знаўствам і густам.

Давялося мне некалькі разоў пабываць у вясковых хатах. Мушу сказаць, што мэбля, прылады, дываны ў нічым не ўступаюць гарадскім кватэрам і значна адрозніваюцца ад таго стану, які быў 10-15 гадоў таму назад.

Будучы чалавекам вясковага паходжання, я многа разоў пытаў даярак, трактарыстаў, настаўнікаў, камбайнёраў, а нават пастуха аб іх заробках. Месячныя зарплаты ў 200, 250 ці нават 350 рублёў не належаць да рэдкасці. А з'яўляюцца яны толькі часткай даходаў, бо амаль кожны, з кім я гутарыў, мае прысядзібны ўчастак, гадуе жывёлу і такім чынам атрымлівае дадатковыя матэрыяльныя і грашовыя даходы. Аб узросце матэрыяльнага ўзроўню вясковага жыцця сведчыць, між іншым, тое, што многія калгаснікі стараюцца пазбыцца ўчасткаў і ўласнай жывёлы з тае прычыны, што даходы, якія атрымліваюць з калгасаў, поўнасцю забяспечваюць патрэбы іх сем'яў.

Зразумела, што найважнейшай для мяне справай былі адносіны беларускіх слухачоў да паэзіі. І тут маё здзіўленне даходзіла да апагея. Незалежна ад таго, дзе і перад кім мы выступалі, заўсёды людзі нас слухалі з найвышэйшай увагай. Здаралася, што ў зале знаходзілася каля трохсот слухачоў. Кожны, каму даводзілася ў жыцці выступаць публічна, ведае, што кантакт са слухачамі залежыць у значнай ступені ад іх колькасці. Чым большая зала і чым больш у ёй лю-

(Працяг на стар. 2)

ЯК ВЫПІСАЦЬ „НІВУ"?

З такім пытаннем часта звяртаюцца да нас беларусы, якія жывуць па-за Беласточчынай. Здараецца, што ў мясцовасцях, у якіх няма нашых чытачоў, і адказныя за падпіску працаўнікі не ведаюць, як выпісаць „Ніву". Што ў такіх выпадках рабіць?

Спасылайцеся на „Informator o cenach prasy polskiej". Ён ёсць ва ўсіх установах, якія прымаюць падпіску. Непаразуменні здараюцца таму, што не ўсе працаўнікі гэтых устаноў дакладна чытаюць гэты інфарматар. А нумар індэкса, пад якім змешчана „Ніва" ў гэтым інфарматары (цэнніку) 36671. Значыць, выпісаць „Ніву" можна ва ўсіх паштовых установах Польшчы. Таксама і ў „Руху".

Цана падпіскі:
гадавая — 52 зл.,
паўгадавая — 26 зл.,
квартальная — 13 зл.,
месячная — 4,50 зл.

Вы можаце таксама выпісаць „Ніву" сваім знаёмым за граніцу. Такая падпіска на 50% даражэйшая, і яе прымае RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie nr 1153-201045-139-11.

КАЛЯНДАР

220 гадоў назад

10.II.1759 нар. Ф. Шылер, нямецкі паэт, драматург і тэарэтык мастацтва.

130 гадоў назад

7.II.1849 нар. Ю. Хэлмонскі, польскі жывапісец.

100 гадоў назад

5.II.1879 пам. Дж. Максвел, англійскі фізік, стваральнік класічнай электрадынамікі.

95 гадоў назад

10.II.1884 нар. З. Налкоўская, польская пісьменніца.

40 гадоў назад

6.II.1939 гестапа арыштавала прафесараў Ягелонскага універсітэта.

* * * * * * * * * *

6.II.1909 пецярбургская „Ніва" пісала: Зараз ва ўсіх краінах Заходняй Еўропы без выключэння ўстаноўлены канстытуцыйны характар праўлення. Здавалася б, Еўропа павінна быць царствам самага трывалага грамадскага парадку. У сапраўднасці ж яна жыве, як на вулкане, сярод самых нечаканых унутраных канфліктаў і амаль няспынных сацыяльна-рэвалюцыйных змаганняў.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

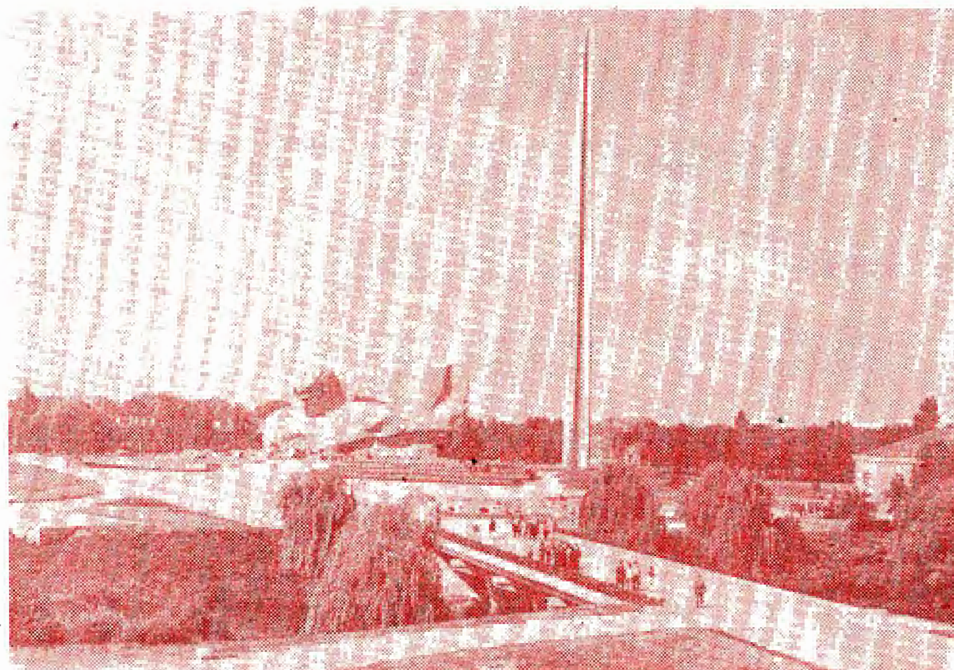
ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie nr 1153-201045-139-11.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 1889 Nakład 7.600 egz. S-2

Фрагмент мемарыяльнага комплексу „Брэсцкая крэпасць".

(Працяг са стар. 1)

НЕЗАБЫЎНЫЯ СУСТРЭЧЫ

дзей, тым цяжэй сканцэнтраваць увагу ўсіх на чымсьці індывідуальным. Такіх цяжкасцей ні я, ні мае беларускія калегі не мелі, выступаючы перад рознай публікай. Заўсёды адчувалася вялікая ўвага сабраных, уласцівыя іх рэакцыі і праявы адабрэння. У многіх выпадках слухачы падчас сустрэч, а таксама пасля іх заканчэння, звярталіся да мяне з рознымі пытаннямі адносна жыцця ў Народнай Польшчы.

Бадай найбольшае ўражанне зрабіў на мяне Брэст, я першы раз у гэтым горадзе быў у 1957 годзе. Пасля каля сарака разоў праязджаў праз брэсцкі вакзал, але ў самым горадзе не быў. На гэты раз у Брэсце мы разам з Мальдзісам правялі васемнаццаць сустрэч. У сувязі з гэтым многа разоў наведвалі розныя раёны горада. У 1957 годзе Брэст выдаўся мне маленькім правінцыянальным гарадком, а зараз велізарным цэнтрам. Дзесяціпавярховыя будынкі сустракаюцца тут на кожным кроку, а некаторыя аб'екты, напрыклад, універмаг, нічым не ўступаюць мінскім ці маскоўскім.

Асабліваe ўражанне робіць мемарыяльны комплекс Брэсцкай крэпасці. Мая эмацыянальнасць была тут памножана тым фактам, што ў перыяд першай сусветнай вайны мой бацька, будучы салдатам царскай арміі, бараніў Брэст і крэпасць ад немцаў.

Першыя мае сустрэчы пачаліся ўжо ў пачатку мая, апошнія ў канцы ліпеня. З болем у сэрцы глядзеў я на жорсткую засуху, якая бязлітасна атакавала збажыну, і з радасцю сустракаўся з людзьмі, якія нягледзячы на выключную суровасць лета, знаходзілі час на тое, каб слухаць паэтаў і сваёй прыгожай сардэчнай успрыймальнасцю інспіраваць і спрыяць нараджэнню новых вершаў.

Алесь Барскі

(Працяг са стар. 1)

СВЯТА Ў БЕЛАВЕЖЫ

выступае начальнік Белавежскай гміны Генрык Мар'янскі. Чытае ён рашэнне Дзяржаўнай Рады ПНР аб прызнанні Белавежскай гміне Крыжа Валечных — за выдатныя заслугі ў барацьбе з гітлераўскімі захопнікамі, дапамогу партызанам, а таксама ўклад ва ўмацаванне народнай улады. Наступае найбольш урачысты момант мітынгу. Прызнаную ўзнагароду ўручае уладам гміны I сакратар ВК ПАРП У. Юшкевіч. Словы падзякі выказвае П. Тарасевіч.

Перад пераклічкай загінуўшых — тры залпы, аддадзеныя ў іх гонар Ганаровай ротай ВП. Выступае У. Юшкевіч. Напамінае ён заслугі польскага народа ў ваенны і мірны перыяд, падкрэслівае вялікі ўклад у сацыялістычнае будаўніцтва жыхароў Беласточчыны, у тым ліку і Белавежы. Пасля пераклічкі загінуўшых наступае момант складання ля помніка вянкоў і кветак. Затым слова прадстаўляецца I сакратару РК КПБ Івану Качуру. Гаворыць ён аб каштоўнасці савецка-польскай дружбы і супрацоўніцтва.

Мітынг ля помніка заканчваецца. Улады гміны з суправаджаючымі дэлегацыямі і жыхарамі Белавежы пад гукі аркестра нясуць па вуліцы імя Героя Савецкага Саюза ген. А. Вашкевіча ў Пакой нацыянальнай памяці ў Лясным тэхнікуме — прызнаны Крыж Валечных. На плошчы перад тэхнікумам адбываецца яшчэ адна ўрачыстасць. Наступае ўручэнне Ляснoму тэхнікуму залатога значка „Заслужаны для Беласточчыны", прызнанага ваяводскімі ўладамі. Выступаюць на гэтай урачыстасці дырэктар тэхнікума Тадэуш Макшыцкі, вучні Вальдэмар Шклянко, Тэрэса Харашэўская і сакратар ВК ПАРП у Беластоку Галіна Пятроўская-Ольчак. У час наведвання Пакою нацыянальнай памяці тав. У. Юшкевіч узнагароджвае ген. дыв. У. Аліву залатым значком „Заслужаны для Беласточчыны", а І. Качура і І. Вяліко залатымі медалямі „Апекуна месцаў нацыянальнай памяці". Затым дэлегацыі з Пружан і Беласточчыны едуць яшчэ на Броўскую дарогу. Там на месцы загінуўшых ад рукі гітлераўцаў 222 чалавек яны складаюць вянкі і кветкі.

Пасля афіцыйнай часткі наступае пара на сяброўскія сустрэчы, гутаркі, шпацыр па мястэчку і парку, якраз прыбраным ва ўсе колеры восені, на візіт у Прыродазнаўчы музей. Шматлікія жыхары Белавежы і прыезджыя госці наведваюць таксама спажывецкія, тэкстыльныя, абутковыя і іншыя ларкі, якія на нядзельную ўрачыстасць размясціліся ўздоўж алеі над ракой непадалёку чыгуначнага прыпынку, глядзяць і слухаюць выступленні ансамбля „Каса хворых" і панадворкавай капелы з Васількова, прымаюць удзел у аўкцыёне фільмовых плакатаў, даход з якога ідзе на фонд Цэнтра здароўя дзіцяці. Але ўсё, нават добрае, мае канец. Пасля абеду група жыхароў Пружанскага раёна вяртаецца дамоў. Вечарам раз'язджаюцца іншыя госці. Памяць аб супольным святкаванні аднак застанецца.

Тэкст і фота **Пятра Байко**

Дзеля шчасця, дзеля дабрабыту ● Пчаляр ● Сустрэча з Фёдарам Янкоўскім ● З жыцця бельскай моладзі ● Пацешыла ● Дзелавіты кам'тэт ● Буг у агні ● Дзед Кастусь — дзядзьку Квасу ● Весткі з Беластока. Белавежы, Гайнаўкі, Міхалова, Сухавольцаў, Чаромхі, Дубіч Царкоўных, Тынявіч, Чыжоў ● Калі сніцца грыб на грудзях ● Як чысціць плямы ● Развучваем беларускія песні: „Зорка Венера" (з нотамі).

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 4 XI — 8.55 Program dnia. 9.00 Teleranek, a w nim m.in. ang. film fab. z serii Niezwykła piątka. 10.20 Antena. 10.45 Samoloty i ludzie. Od jednej wojny do drugiej — franc. film dok. 11.40 Dziennik. 11.55 Rolnicze rozmowy. 12.25 Z kamerą wśród zwierząt. 12.50 Koncert życzeń. 13.30 Goście Koziołka Matołka. 14.00 Na bezdrożach Amazonii. 14.20 Los. Dużego Lotka. 14.45 Zgadnij, kim jestem — teletur. 15.30 Najazd Daleków na Ziemię — ang. film z gatunku science fiction. 16.55 Tele-echo. 18.00 Sport 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.15 Korzenie — odc. X — film fab. TV USA. 21.15 Sport. 21.30 Przeboje mistrzów — odc. 14. wyk. J. Oberek, B. Ładysz, J. Dolny, B. Betley-Sieradzka i Capella Cracoviensis. 22.10 Moje serce zostało w Warszawie — pr. rozr. z udziałem Iriny Ponarowskiej.

Poniedziałek 5 XI — 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 16.55 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 17.25 10 minut — teletur. 17.35 Anna siostra Jany — czechosł. film fab. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Teatr TV: Rustam Imrahimbekow — „Własną drogą". 21.40 Jak? — pr. publ. 22.25 Dziennik.

Wtorek 6.XI — 15.25 Program dnia. 15.30 Klub Seniora. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Młodych. 17.00 Mazurska operacja Żagiel — rep. film. 17.25 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 17.55 Sonda. 18.25 Między nami jaskiniowcami — film. anim. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Saga Rodu Rius — odc. VI — film fab. TV hiszp. 21.35 Wolność Rosji, wolność Polsce — pr. oświat. 22.05 Camerata. 22.30 Dziennik. 22.45 Hokej. Polska—CSRS.

Środa 7 XI — 15.25 Program dnia. 15.30 NURT — Mat. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Pan Półka i spółka. 16.55 Los. Expres i Małego Lotka. 17.05 Dom i my. 17.25 Klinika zdrowego człowieka. 18.00 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 18.30 Świat, który nie może zaginąć — ang. film dok. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Filmoteka arcydzieł. Delegat floty — radz. film fab. 21.55 Bój to jest nasz ostatni — widowisko muz. z udziałem m.in. J. Karaszkiewicza, M. Siudyma, W. Bednarka i in. 22.25 Dziennik. 23.10 Kształt słowa — pr. publ. kult.

Czwartek 8. XI — 15.25 Program dnia. 15.30 Decyzje piętnastolatków. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Czwartek Telewizji Dziewcząt i Chłopców w programie m.in. „Pipi Langstrumf" — film fab. TV szwedz. 17.30 Skarbiec. 17.55 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 18.25 Poligon. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.15 Aniołki Charliego — film krym. TV USA. 21.10 Pegaz. 21.55 Dziennik. 22.10 W minutę po premierze.

Piątek 9 XI — Program dnia. 15.30 Nurt — Psych. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Piątek z Pankracym. 16.55 Magazyn motoryzacyjny. 17.25 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 17.55 Najmłodszy z rodu Hamrów — odc. 9 pt. Rozstanie — film fab. TV czech. 19.00 Dobranoc. 19.10 Siódemka. 19.30 Dziennik. 20.15 Dunkierka — ang. film fab. 22.10 Dziennik. 22.25 Świat, ludzie, idee.

Sobota 10 XI — 13.15 Program dnia. 13.20 Radzimy rolnikom. 13.30 Wojskowy Film Dokumentalny — Czerwony, rewolucyjny, warszawski. 14.00 Obiektyw. 14.20 Dziennik. 14.30 Telewizja Młodych Kosmonautów — Orbita. 15.00 Studio 8.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота 12.05—12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Partyzanci Kowpaka — radz. 6—7. Chewzburska ballada — radz. 8—9. Wspaniałe słowo wolność — radz. 10—11.

Bielsk Podl. Knajpa na Piatnickiej — radz. 5—6. Piąta pora roku — radz. 7—8. Sprzężenie zwrotne — radz. 9—10. Kurierzy dyplomatyczni — radz. 11.

Czeremcha Ulica nadmorska —radz. 6—7. Tata, mama, córka i zięć — radz. 10—11.

Czyże Arcymistrz — radz. Niech żyją duchy — czes. 7—11.

Gródek Labirynt miłości — radz. 10—11.

Hajnówka Małżeństwo Orłowów — radz. 5—6. Setka dla kurażu — radz. 7—8. Piwnica pod Baranami — pol. 9—10. O 6-tej wieczorem po wojnie — radz. 11—12.

Michałowo Te niebezpieczne drzwi na balkon — radz. 6—7. Yuriko moja miłość — radz. 8—9. Melodie białych nocy — radz. 10—11.

Mielnik Ballada huzarska — radz. Taki duży chłopiec — radz. 10—11.

Milejczyce Skradziona kolekcja — pol. Szach królowej brylantów — radz. 7—11.

Nurzec Charle Brown i jego kompania — USA 6—7. Gwiazda zwodniczego szczęścia — radz. 8—9. Odnaleziona — rum. 10—11.

Orla Cudze listy — radz. Lipcowe spotkania — czes. 7—11.

Narew Dziwna kobieta — radz. Jak zranione ptaki — radz. 7—11.

Narewka Nagonka — jug. Gdybym miał dziewczynę — czes. 7—11.

Rajsk Stan wyjątkowy — buł. Kiedy dojrzewa jagoda — jug. 7—11.

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ.

* ✼ *

Ты як зямля
З табой і шчасце і клопаты
любіш уласнасць
без яе не квітнееш
і таму ва ўладанне
бяру тваё цела
і не баюся мянушкі „уласнік“
цяжарнасць і плод усё апраўдаюць

Алесь Барскі

ДЗЕНЬ У МАРАФОНЕ

Іду на поле бітвы слаўнай,
Дзе меч Еўропы маладой
Спаткаўся з Азіяй дзяржаўнай
І пераможны выдаў бой.

Там косці згінуўшых гаплітаў
Пакрыў гарой пяску курган,
Спяшу наверх па шэрых плітах
Адзін, апошні з Магікан.

Адзін стаю на верхавіне
І пад дажджом нябесных хваль
Гляджу на ціхую даліну
З травою бурай, як міндаль.

Навокал пуста і маркотна,
Усюды спёка і спакой.
Там пад Агрэлікай самотнай
Калісь быў самы цяжкі бой.

Не маю сіл ёй, як дзяўчыне,
Пайсці і мой зладжыць паклон,
Высока на яе чупрыне
Зірнуць, дзе быў Гараклiён.

І ў слаўнай вёсцы пуста, ціха:
З малых кафэ чуць ліпы пах.
З царквы выходзіць стары жыхар
Са свечкай тоўстай у руках.

За вёскай ззяе ў смузе сіняй,
Як водбліск люстра, як крышталь,
Жывое возера з плацінай,
З вадою мяккай, як вуаль.

Там кліча бераг мнагалюдны,
Вітае светлы рэстаран.
Ларкі, кіёскі, лодкі, судны
Турыстаў цягнуць, як архан.

І я іду, каб німфы-хвалі
Змылі мне з твару ліпкі пот
І каб на радужнай вуалі
Мяне гайдаў іх карагод.

Д. Шатыловіч

* ✼ *

мо нам трэба
сустрэцца
каб запоўніць
яшчэ неадкрытае
ў гэткай ціхай жаночай
утульнасці
для цябе беспарогая дзвер
уваходзіш апрануты
ветрам
пералічваю тыканне ночы

Марыя Базылюк

ДЗЯЎЧЫНА

дзяўчына — філіграннае стварэнне
ландыш — званочак
смех — сняжынка
дзяўчына — мара вокамгненне
раса — сляза
царква — цярпенне

М. Андросюк

ТЫ

на гарызонце
плыве
твая бель
мой неспакой

у белы дзень
я думаю
што ёсць у жыцці
толькі адна
пабеленая рака

твой белы смех
маім агнём
а постаць твая белая
сшыта з кожным маім
днём

у жоўтых лiсцях
дрыжыць
пабелены блакіт

часам
у маўчанні
жыве
белая вясна

Н. Артымовіч

* ✼ *

Журботна мне, калі цябе няма.
Хацела б быць з табой,
Размаўляць... чытаць вершы,
Вочы твае цалаваць,
Смяяцца і жартаваць.

Чаму ўвесь час ты сябе забіраеш?
Адыходзіш... і пустату балючую пакідаеш?
Дзе ты тады?
Што робіш, аб чым думаеш?
Ці я ў думках тваіх?

Прыйдзі і раскажы!

Прыйдзі! Будзем размаўляць.
Мо... трохі спрачацца?
Мо... чытаць вершы?

Але напэўна вочы свае будзем цалаваць,
Будзем смяяцца, бестурботна жартаваць.

Бо ж толькі ты мне, а я табе
Ружовыя акуляры здолеем надзяваць.

Варвара Кваніш

* ✼ *

... і зноў застаў душу
досвiтак на бездарожжы

праменні
нагадваюць сонца

я нагадваю
чаму навучылася

а тое
бездарожжа
зусім не такое зноў

нагадвае
усё што знаю
— — — — —
дарога адна
у абдымкі
Маці Зямлі

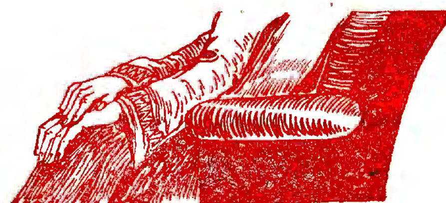
Ваву

МАМО ДОРОГАЯ...

Мамо дорогая,
Коб муг я бачыты свiет
Твоймы очыма.
Казала „крутыт рукі“
(...од роботы).
З того погоду ворожыла.
Як туолько пэрэстав
Падаты дождж,
Йшла в огород полоты,
Смiялiсь тогды до тэбэ
Дыні і слонэчныкі
Бэззубым ротом.
Давало нэбо тобі радосць
У кажду пору:
— Вэсна родiла надiйю,
опалювала Твуой твар і рукі.
— Літо
молітвою поту,
што залівав очы.
Туолько як копалі картохлі
Становылась ты смутна,
Йшла глыбокою борозною,
Чула, жэ вжэ осэнь
прыбліжаецця в прыроді
(і у жыцці).

Іван Кірызюк

* ✼ *

Усмешкай шчыраю
ты прыманіла мяне,
ясным позіркам
неспазнаных вачэй,
прыгажосцю
вясновага ранка.
А мо толькі тым,
што позірк твой
абяцаў каханне...
Чаму ж цяпер
ты ўхіляешся, уцякаеш?
Спалохалася,
Што ўдваіх не дамо рады
з гэтым каханнем?

Алесь Батура

Дочанька мая, мілая Алёнушка, што здарылася? Сохнеш у вачах. Што ён зрабіў з табой? Валацуга гэты. Лазіў, лазіў, як сабака за мясам, і пакінуў. Падла! Каб яго спру...

— Мамка, перастань. Ён мяне кахаў, кахаў, мамка. І я яго кахала, яшчэ як кахала.

— Ты яго кахала, я ведаю. Ён цябе — не! Калі б кахаў, дочанька, ажаніўся б з табой. Прысягаў жа табе на ўсё. Кляўся, што будзеш яго да смерці.

— Мамачка, перастань. Адкуль ты гэта ведаеш?

— Маці, дачушка, усё павінна ведаць. На тое яна і маці. Аб дзецях сваіх павінна клапаціцца. Ты як штовечар сядзела з ім пад ліпкамі, а я кралася і падслухвала. Слухала і дрыжала над лёсам тваім. Я хацела замуж выдаць цябе як найлепш. А выйшла што? Тупік. Валачыўся, валачыўся ды й пакінуў. Яшчэ добра, што адну. А не дай Божа з жыватом! Тады канец, дачушка, табе. Камень на шыю і ў рэчку. І так на вёсцы ўжо не лічаць цябе дзяўчынай. А сама ж нарабіла. Навошта было пускаць нанач дахаты. Ажаніўся б, тады што хочаш рабі. А цяпер, бачыш сама. Выехаў нібы зарабіць і што? Ані ду-ду. Чаму ж маўчыш, дачушка?

А яна, утуліўшы галаву ў падушку, горка плакала. Канец са мной. Матка ўсяго не ведае. Я ж цяжарная. Сорам для ўсёй сям'і. Засталося зрабіць так, як маці гаварыла. Галавой у рэчку. Людзі пагавораць і забудуць. Некаторыя пашкадуюць, другія асудзяць. Маці будзе найгорш. Пакуль абжывецца, будзе плакаць, наракаць. А што ж тут зробіш?

І Алёнка рашыла. Сёння. Яна ўстала. Абцерлася. Выйшла на кухню і кажа: — Мамка, едзеш у Гайнаўку?

— Еду, дочанька, еду.

— Вельмі добра. Купі мне тады на сукенку. Ну, матэрыял, як на шлюб.

— А навошта ён табе, Алёначка? Ты ж замуж не выходзіш?

— Мамка, думаеш не выйду? Выйду! Выйду і мо ўжо хутка.

— А за каго ж? — спытала маці.

— А што, мала хлопцаў? Я ж яшчэ маладая. Праўда, мам?

— Ну, добра, добра, дачушка. Няхай так будзе. Я ўжо бягу на поезд. А ты прыбяры ў хаце. Апраніся прыгажэй. І на рэчку збегай. Сягоння ж свята. Ведаеш, заўтра ў Старым Корніне фэст.

— Усё, мамачка, зраблю, усё.

А сама думае: можа я цябе, мамачка, больш не ўбачу.

Як толькі маці выйшла, Алёнка апранулася прыгажэй і выйшла на рэчку. Дзень быў сонечны. Кругом духата, як перад дажджом. Дажджу людзі просяць. Кругом усё згарае ад сонца. Толькі мне ён ужо непатрэбны. Яна прысела ў цяньку і пачала прыгадваць Васілька. Навошта я з ім звязалася? Ён жа сын багатага дзядзькі. І не раз гаварыў: бацька мой — чалавек старой даты. І нявестку сам сабе выбярэ. Чаму так сталася? Некалькі разоў патанцаваў і сказаў, што кахае. А я яму паверыла. Пажэнімся, казаў, хоць бацька не дазваляе. Гаварыў: я яму патрэбная, а не бацькам. Не адзін раз тут гулялі над рэчкай. Ён мяне тут цалаваў і спяваў: „Мілая Алёнка, я вады баюсь, пацалуй спачатку, бо я ўтаплюсь“. А я верыла яму. Цалавала. Думала, на век будзе мой. А што выйшла? Паеду, казаў, зараблю грошай, вярнуся, пажэнімся. Паехаў, забыў і мне ўтапіцца — не яму. Словы песні — гэта дзявочая дурната. Васілёк, Васілёк, згубіў ты мяне!

А кругом так прыгожа. Усё цешыцца прыродай. І жабы ля ног Алёнкі плёскаюць у ваду. І штось шэпча: не бойся! Паспрабуй! Гэта не страшна. Ён жа да цябе не вернецца! Бачыш, атрымаў вестку, што цяжарная, і замоўк. Ты ж не адна на свеце. Каму ж ты патрэбная?..

Але раптам за рэчкай раскаціўся гром, і на Ягадніхі неба зацягнулася дажджавымі хмарамі. Алёнка страпянулася, як са сну. Холадна зрабілася. Пад грудзьмі Алёнкі заварушылася. Гэта маленства, хоча жыць. А мо жыць мне для яго? Усё перанясу, клопаты і сорам. Усе насмешкі. Я ж маладая. Выеду і выгадую сваё дзіця.

Раптам пачуўся вокліч: — Алёнка, Алёнка, дзе ж гэта ты?

Сястрычка гэта, Люська. Навошта яна мяне кліча?

— Тут я, тут. Каля каліны!

Люська падбегла. Залапатала:

— Алёнка, танцуй. Гавару, танцуй!

— Толькі і засталося танцаваць.

— Не бядуй Алёнушка, твой Васілёк адгукнуўся.

Алёнка паспешна разарвала пісьмо, прачытала некалькі слоў і закрыла вочы. А вочы былі мокрыя, слёзы цяклі. Яна іх не абцірала. На твары паявілася ледзь прыкметная ўсмешка.

— Мой Васька! Васілёк мілы, — шапталі губы. — Кахае! Кахае мяне! — вырвалася з грудзей.

Алёнка схапіла Люсю і моцна-моцна прыціснула да сябе.

— Пусці, дурачка, — сказала Люся. — А то прыдушыш.

— Ведаеш, сястрычка, — праз слёзы сказала Алёнка, — нядобрыя людзі хацелі нас раздзяліць. А Васілёк спачатку паверыў. Вось, дурненькі. А потым выявілася, што я не вінавата. Хутка вернецца. Мой назаўсёды будзе. Толькі мой! Бяжым, Люська, дахаты. Прыбярэм хату як след, пакуль мамы няма. Заўтра ж нядзеля. І на фэст пойдзем, Люська.

Алёнка бегла дахаты як ашалелая.

Г. Мароз

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

У НАЙЛЕПШЫХ

У Беластоцкім ваяводстве дзейнічае 86 сельскагаспадарчых прадукцыйных спулдзельняў (РСП). Значная іх колькасць была створана на працягу апошніх трох гадоў. Да вядучых належаць спулдзельні ў Лужанах, Старым Корніне, Зубрах, Кандратках, Дарожках і Крывяцічах. Неабходныя ім яшчэ новыя фермы і аборы, а таксама жыллёвыя будынкі, паколькі многа спулдзельчых сем'яў чакае кватэр.

Сёлета споўнілася 30 год спулдзельні ў Лужанах (з сядзібай у Баброўніках). Некаторыя пажылыя спулдзельцы ўспамінаюць, як супольнае сваё гаспадаранне пачыналі з драўлянымі баронамі. Сёння маюць навейшыя сельскагаспадарчыя машыны. І людзям штораз лепш жывецца... Гэта найстарэйшая спулдзельня на Беласточчыне. Цяпер у Баброўніках спулдзельцы жывуць у новых кватэрах з цэнтральным ацыпленнем і газавымі плітамі. Пабудавана тут сучасная авечкаферма, якая складаецца з сямі вялікіх будынкаў на 5200 месц. Лужанскія спулдзельцы прадаюць дзяржаве больш 20 тон воўны ў год. Апрача таго, займаюцца раслінаводствам — збожжавымі культурамі.

СЯЛЯНЕ І НФОЗ

У канцы верасня бягучага года гадавыя планы зборкі грошай на Нацыянальны фонд аховы здароўя паспяхова выканалі гміны: Чаромха, Белавежа, Кляшчэлі, Бельск, Тыкоцін, Мілейчыцы, Нараў, Дабжынева, Юхновец, Чыжы, Нараўка, Крынкі і Гайнаўка. У тым ліку Чаромхаўская гміна выканала яго ў 146%, Белавежская гміна — у 115,6%, Кляшчэлеўская гміна — у 114,3% і Бельская — у 112,5%.

Сяляне выканалі гадавы план зборкі ў 88,6%. На планаваныя 6400 тысяч злотых яны ўплацілі 5671 тысячу. Толькі за адзін месяц верасень яны мелі 465 тысяч злотых узносаў. Калі за сем месяцаў іх апярэджвалі рамеснікі і спулдзельчасць, дык цяпер яны пераможцы.

КУБАК МАЛАКА

Нядаўна былі падведзены вынікі конкурсу „Кубак малака для кожнага вучня" за мінулы год. У групе пачатковых школ да 200 вучняў першае месца заняла школа ў Арэшкаве (Гайнаўская гміна), другое месца — школа ў Агародніčках (Супрасльская гміна) і трэцяе месца — школа ў Бацяках (Сямяціцкая гміна).

ПАЧЫН

У Заблудаўскай гміне ў партыйным пачыне ўдзельнічала каля 700 чалавек. Гэта вартасць — 850 тысяч злотых. Вяскоўцы адрамантавалі 6 км мясцовых дарог (навязілі жвіру і пяску, капалі паабапал іх равы) на адрэзках: з Мальнікі ў Каўпакі, з Паўлаў у Канюкі, ад Беластоцка-заблудаўскай асфальтаванай шашы ў Загрушаны ды з Загрушан у Пасынкі.

У грамадскім пачыне працавалі рабочыя калектывы трох заблудаўскіх прадукцыйных прадпрыемстваў: гарсетнага, галантэрэйнага і малочнага. Выпусцілі яны дадатковую прадукцыю на забеспячэнне ўнутранага рынку.

(яц)

„РЭХА" ПАД БЕЛАСТОКАМ"

— Я сабе ўжо крыху ўяўляў. Многае даведаўся з архіўных дакументаў, адшуканых пісем, з акт ваенна-судовых камісій. Часта думкамі падарожнічаў назад з маімі героямі то з Беластока ў Завыкі, то з Завык у Бельск. То зноў стаяў на плошчы ў цэнтры Бранска, дзе 24 XII 1825 года Літоўскі піянерны батальён адмовіўся ад прысягі цару Мікалаю І. Я спадзяваўся, што на тых падзеях магло тут ужо нічога не захавацца, гэта ж было звыш 150 год таму назад, але хацелася глянуць на раку Нараў пад Завыкамі, на якую некалі глядзеў Міхал Рукевіч, пабыць у той зале Палаца Браніцкіх, дзе судзілі маіх герояў. І вось я тут. Храбалы. Здаецца, пакажацца зараз у сваёй капітанскай форме Канстанцін Ігельстром, які стаяў тут са сваёй ротай, і спытае: „Ну, чаго ж вы, хлопцы, сюды прыйшлі? Ці не ў рады нашага таварыства „Ваенных сяброў" уступаць?" — расказвае Сямён Букчын, які нядаўна наведаў Беласточчыну.

Сямён Уладзіміравіч Букчын працуе адказным сакратаром навуковага часопіса „Весці", які выходзіць пры Акадэміі Навук БССР. Адначасова вядзе навуковую дзейнасць. Вывучае гісторыю літаратуры і з'яўляецца літаратурным крытыкам. Пачынаў ад сучаснай беларускай, але першыя навуковыя здабыткі паявіліся на ніве класічнай рускай літаратуры. Захапіўся жыццём і творчасцю майстра фельетона Власа Дарашэвіча.

— Гэтая вастрыня сатыры, майстэрства фельетона не толькі прыцягнулі, але і авалодалі мною, — паясняе свой выбар.

І ў 1972 г. абарона дысертацыі па творчасці В. Дарашэвіча, а праз тры гады выходзіць аб'ёмістая манаграфія „Лёс фельетаніста".

Ужо ў часе працы над дысертацыяй нарадзілася ў яго новая тэма, над якой у далейшым вырашыў працаваць, а менавіта: руска-беларускія літаратурныя і культурныя сувязі. З таго часу гэтыя дзве тэмы: гісторыя рускай класічнай літаратуры і ўспомненая ідуць паралельна і ўзаемадапаўняюцца. І ў 1973 годзе выходзіць кніга „Дарагі Антон Паўлавіч... (Нарысы пра карэспандэнтаў А. П. Чэхава)". Першы нарыс прысвечаны беларусу Данілу Булгарэвічу — чалавеку дэмакратычных поглядаў, які загадваў школамі на Сахаліне. Там у 1890 годзе сустрэўся з ім Чэхаў у час свайго падарожжа і вывучэння катаргі. Булгарэвіч дапамагаў Чэхаву, папаўняў яго звесткі па палітыцы. Выканаў просьбу пісьменніка і запісаў расказ катаржніка Ягора, простага селяніна, сасланага ўладамі за нішто. Гэты расказ увайшоў у публіцыстычна-навуковую кнігу А. П. Чэхава „Сахалін".

Другі нарыс — гэта сувязі Чэхава з рускім пісьменнікам Уладзімірам Людвігавічам Кігнам-Дзедлавым, які жыў свайго часу на Беларусі. С. У. Букчын, вывучаючы біяграфію гэтага пісьменніка, устанавіў тое, што амаль 120 год было тайнай для беларускіх фалькларыстаў. Устанавіў, што матка Кігна-Дзедлава была аўтарам выдадзеных у 1853 г. у Пецярбургу „Народных беларускіх песень".

Чым далей, тым больш прыцягвалі яго руска-беларускія літаратурна-культурныя сувязі.

— У Беларусі прабывала шмат рускіх пісьменнікаў, адгукаліся вялікія гістарычныя падзеі, — паясняе С. У. Букчын.

Зацікавіўся рухам „дзекабрыстаў", што дало новую кніжку „К мячам рванулися нашы рукі", якая паявілася ў 1978 г.

— Гэта ўжо якая? — пытаю.

— На чарзе трэцяя, але не апошняя, — адказвае. — Можа закончым тэму літаратурных сувязей. У мінулым годзе адзначаўся юбілей з дня нараджэння вялікага пісьменніка Л. Н. Талстога. Працаваў я над тэмай — беларускія карэспандэнты Л. Талстога. Прагледзеў амаль 150 пісем, пісем сялян, настаўнікаў, якія звярталіся да яго з рознымі сваімі праблемамі не як да мастака, але як да прапаведніка. І гэта склалася на кніжку „Як жыць. Леў Нікалаевіч?" А цяпер вернемся да „дзекабрыстаў".

„К мячам рванулися нашы рукі" — вые гэта людзі. Калі мы пазнаёміліся і разгаварыліся, то аказалася, што бацька Вані Ганчарова загінуў якраз недзе пад Беластокам. Яны пасля запрасілі нас да сябе, — расказваў зяць, — і тады гэты Ганчароў паказаў мне фатаграфію зусім яшчэ маладога афіцэра і пакет з пажоўклымі пісьмамі, усе на адно імя — да жонкі, значыць, да маці Ганчарова. Толькі адзін, апошні ліст, адрасаваны быў ужо іншай, чужой рукой. У ім знаходзілася паведамленне аб геройскай смерці капітана гвардыі Івана Ганчарова ў баях за вызваленне Беластока.

ХРОНІКА

Нядаўна адбыліся справаздачна-выбарныя сходы ў некаторых вясковых гуртках БГКТ.

Гурток БГКТ у Рыбалах (гміна Заблудаў) налічвае цяпер 24 члены. Старшынёю гуртка удзельнікі схода выбралі Антаніну Рагуцкую, намеснікам старшыні — Галіну Семянюк, сакратаром — Ольгу Максімюк і скарбнікам — Гэлю Ігнацюк. Дэлегатам на з'езд БГКТ выбрана Антаніна Рагуцкая, якая адначасова будзе прадстаўляць і гурток БГКТ у Паўлах.

*

Крывецкія сябры (гміна Нарва) на сваім справаздачна-выбарным сходзе выбралі праўленне гуртка БГКТ у наступным складзе: старшыня — Яўген Грынявіцкі, сакратар — Уладзімір Дабіговар, скарбнік — Марыя Анікіюк.

*

Гурток БГКТ у Плёсках (гміна Бельск) таксама нядаўна арганізаваў справаздачна-выбарны сход, на якім абмеркаваў план далейшай працы і выбраў новыя ўлады гуртка. І так: старшынёю выбраны Яўген Ляшэўскі, намеснікам старшыні — Ірэна Каліноўская, сакратаром — Валя Максімюк і скарбнікам — Раіса Абрамюк.

*

Гарадскі гурток у Беластоку на апошнім сваім сходзе абмеркаваў арганізацыйныя справы, далейшае развіццё самадзейнасці, працу з пенсіянерамі і сустрэчы з цікавымі людзьмі.

(мх)

ГУТАРКА ДЗЯДЗЬКІ МАКСІМА

Пад канец кастрычніка трапіў я ў Беласток. Шчыра кажучы, не хацеў я туды ехаць, бо чаго? Адзін толькі смурод ад бензінавых выхлапняў і невынослівы грукат, нават ноччу цяжка заснуць. Але Палашка начапілася:

— Едзь, Максімка, у кіно сходзіш. Сабе новы касцюм выбярэш і куртку на восень можа купіш...

— Што ты раптам такая мілая, нават у кіно пасылаеш...

— Ну, а пры нагодзе, — быццам бы і не чула маіх слоў, — завязеш нашым дзеткам крыху мяса і вяндліны.

„Ага, тут табе баліць," — падумаў я.

Такім чынам апынуўся я ў Беластоку. І ведаеце, варта было абрываць сабе рукі ад цяжару пасылкі, якую нарыхтавала Палашка. Колькі яна радасці выклікала ў маіх дзяцей!

— Дзеду, дзеду, ты цудоўны, найлепшы на свеце! — запішчала найстарэйшая ўнучка, ужо ліцэістка, і кінулася мне на шыю.

Але маці схавала ўсё ў халадзільнік.

— Для гасцей хай будзе, — сказала яна, а зяць паясніў, што спадзяюцца яны прыезду гасцей аж з Масквы.

— Гэта цэлая гісторыя, — гаварыў ён. — Летам, калі мы ездзілі ў Савецкі Саюз, у нашых маскоўскіх сяброў сустрэлі тады Івана і Людмілу Ганчаровых. Ён інжынер, а яна лекар. Цікавыя гэта людзі. Калі мы пазнаёміліся і разгаварыліся, то аказалася, што бацька Вані Ганчарова загінуў якраз недзе пад Беластокам. Яны пасля запрасілі нас да сябе, — расказваў зяць, — і тады гэты Ганчароў паказаў мне фатаграфію зусім яшчэ маладога афіцэра і пакет з пажоўклымі пісьмамі, усе на адно імя — да жонкі, значыць, да маці Ганчарова. Толькі адзін, апошні ліст, адрасаваны быў ужо іншай, чужой рукой. У ім знаходзілася паведамленне аб геройскай смерці капітана гвардыі Івана Ганчарова ў баях за вызваленне Беластока.

ЖЫЦЦЁ

— Бацькі я не памятаю, — расказаў маскоўскі сябар майго зяця, — бо тады не было мяне яшчэ на свеце. Маці гаварыла мне, што ўсяго на месяц раней мой бацька атрымаў дзесяць дзён водпуску пасля выпіскі з шпіталя, бо быў ён паранены ў час пераправы праз Прыпяць. Ну, і з гэтай пабыўкі засталася маме памятка. Таму яна назвала мяне бацькоўскім імем.

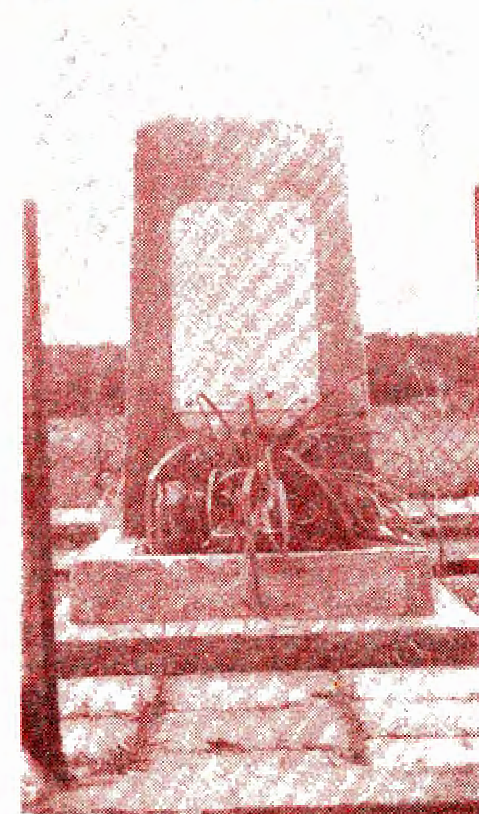
Ён крыху памаўчаў і, уздыхнуўшы, дадаў:

— Жыццё чалавека быццам той агеньчык. Хопіць дзьмухнуць — і ўжо гасне. А што астаецца? Некаторыя кажуць, што несмяротная душа, а іншыя, што толькі недаўгавечная памяць... Так ці інакш, штосьці ёсць недзе

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

ВІТАВА

Ездай ніводзін з лясных масіваў на Беласточчыне, а мо нават і ва ўсёй Польшчы, не населены такім багаццем легенд і паданняў, як Белавежская пушча. І то яшчэ якімі — усё з каранаванымі асобамі! Тут куды ні глянь — перад тваімі вачыма як не ўпаўшы ад старасці дуб Ягелы, дык магутны прыгажун Цар-дуб, дзе ні ступі — як не гара Баторыя, то Аўгустоўскі сад (калісьці, відаць, абгароджанае месца, у якое асочнікі наганялі пушчанскіх звяроў, каб кароль Аўгуст Моцны мог сабе ўволю пастраляць зуброў, ласёў, аленяў, дзікоў). Так можна было б доўгадоўга. І за кожнай назвай схавалася займальнае паданне: тут Ягела палудн аваў, там Аўгуст мацаваўся з мядзведзем, далей Мікалай дазволіў сабе сфатаграфавацца і іншае. І няма чаму дзівавацца, што сяло **Вітава**, якое знаходзіцца ўсяго ў кіламетры на ўсход ад паўстанку з такой жа самай назвай на чыгуначнай лініі Гайнаўка—Чаромха, таксама выводзіць сваё паходжанне ні болей і ні меней, але аж ад самога вялікага князя Вітаўта (1350—1430), дваюраднага брата і паплечніка Ягелы. Паданне кажа, што іменна тут, на сухім правым беразе рэчкі Орлі ў часе аднаго са сваіх паляванняў у Белавежы, заначаваў Вітаўт і вось тое вялікакняжаскае „стойла" дало пачатак сённяшняму сялу. Ці ў гэтай легендзе знаходзіцца крышынка праўды — сёння немагчыма сказаць з упэўненасцю. Затое вядома напэўна, што гэтае сяло ўжо было тут перад 1570 годам і яго назву каралеўскія чыноўнікі пішуць то „Вітултова", то зноў „Вітова", і цяперашнія ж мовазнаўцы пацвярджаюць паходжанне яе ад імён Віт, Вітаўт. Але не станем губіцца ў здагадках, ці начаваў тут вялікі князь і што яму ў тую ноч якраз снілася. Аднак нельга абмінуць таго, што кавалак дарогі, які вядзе з Вітава ў прыселак Пескі, завецца „Стрылецка дорога", а гэта паказвае на нейкую яго сувязь з дзейнасцю тут колішняй вялікакняжаскай і каралеўскай аховы пушчы — асочнікаў-стральцоў. Захавалася таксама водгулле пра тое, што „колісьці за Пескамі была мэжа; як еі хлопэць пэрэйдэ на свой бок, то ў войско вжэ нэ бэрут". Хто ведае, ці не след гэта праходзіўшай тут з 1569 года граніцы паміж Падляшшам, што было ўключана ў Каралеўства Польскае, і Вялікім княствам Літоўскім? Вітава ў тыя часы было на „свой бок", гэта значыць знаходзілася на Падляшшы і належала да Бельскай зямлі. Цікава, што ў лесе Загаць, які працягваецца на поўдзень ад сяла і цяпер належыць да Бельскага надлясніцтва, знаходзіцца прасека „Клейніцкі трыб", што выводзіла, быццам бы, „аж да самого сэла Клейнікі", (ад Вітава ў 25 кіламетрах). Ці часам не памяць гэта пра колішні вялікі лясны масіў Бельскай пушчы?

Помнік загінуўшым з рук рэакцыйнага падполля жыхарам Вітава і суседніх вёсак.

Тутэйшыя ваколіцы аж да апошніх дзесяцігоддзяў славіліся бяздоннымі топелямі ды непраходнай дрыгвою. Гэта захавалася нават і ў назвах палеткаў — „рызок": Багно, Багонэць, Багонэць Жыдуоўські, Бацьковэць, Бродок Узкі, Бродок Шырокі, Глінкі, Доліны, Дубровы, Затока, Куптыха, Лозіцы, Лужок, Осіны, Пудгаця, Пудпорубы, Пудсмолярне, Сэло (сядзіба вёскі). Асаблівай топкімі былі сенажаці: траву з іх людзі выносілі на плячах па пахі мокрыя, угрэдзганыя ў руду, „а як баба забылае грабэль на болоті, то вжэ нэ шла по іх, ліжалі воны там до другого року". Вітава — вялікае сяло, „сядзела" яно на 27 „участках", па 28 дзесяцін кожны. Да старых тутэйшых родаў належаць: Аўсенюкі, Баравікі, Васілюкі, Вашкевічы, Іванюкі, Корхі, Малмышкі, Масальскія, Маркоўскія, Назарукі, Нічыпарукі, Петручукі, Сакоўскія, Сапежынскія, Скепкі, Сулімы, Тарадынкі, Федарукі, Хмяле. Цалкам „вы-

кніга, загаловак якой узяты з верша Аляксандра Адаеўскага. Складаецца яна з трох аповесцей: „Змоўка гвардыі“, „Бабруйскі план“ і „Рэха пад Беластокам“.

Першая — пра прабыванне ў Беларусі і Літве ў гадах 1821–1822 Гвардзейскага корпуса, у складзе якога знаходзілася шмат афіцэраў, якія ўжо былі або рыхтаваліся ў члены тайных гаварыстваў. Між іншым, расказвае пра складанне ў Мінску Мікітам Мураўёвым праграмы для паўночнага таварыства.

„Бабруйскі план“, — гэта адна са спроб пачаць паўстанне.

— Спроб было некалькі. Між іншым, у Бабруйскай крэпасці. План быў просты: захапіць цара разам са світай, паколькі ён у верасні 1823 года меў прыехаць на агляд войска. Узяць іх як заложнікаў і рушыць на Маскву, уздымаючы па дарозе іншыя часці. А ў Маскве павінны былі падняць у той час паўстанне. Але не падтрымаў П. І. Песцель з паўднёвага таварыства, які лічыў, што цара трэба забіць, бо трыманне яго заложнікам будзе спакусай да здрады. Не прыслаў людзей. Цар зрабіў агляд але паўстанне не адбылося. — расказвае.

— І „Рэха пад Беластокам“. Чаму такі загаловак?

— Тое, што адбылося ў Брансму, было свайго роду рэхам паўстання на Сенацкай плошчы, якое адгукнулася дакладна праз дзесяць дзён. Міхал Рукевіч, добры сябра Адама Міцкевіча, жыў тады ў Завыках, што каля Суража, і

меў вялікі ўплыў на двух афіцэраў, дваюрадных братоў: капітана Канстанціна Ігельстрома і паручніка Аляксандра Вягеліна, якія кахалі двух сясцёр Ксаверыю і Карнелію. І яны былі галоўнымі арганізатарамі тайнага таварыства „Ваенныя сябры“. Гэта яны рыхтавалі паўстанне. І ўяўляеце сабе, выстраіўся на плошчы ў Брансму Літоўскі піянерны батальён і не прыняў прысягі, — паясняе.

Апошняй аповесцю, „Рэха пад Беластокам“, зацікавілася Ольштынскае выдавецтва „Паазер'е“. Рыхтуюць пераклад, які выйдзе ў наступным годзе кніжкай.

— Многае яшчэ надалей застаецца нераскрытым. Прыкладна, не распрацаваны яшчэ поўнасцю сувязі таварыства „Ваенныя сябры“ з іншымі таварыствамі, не адшуканы дом Міхала Рукевіча ў Беластоку, які стаяў пры Баярскай вуліцы, невядома, дзе знаходзіўся флігель, у якім потым трымалі арыштаваных і вадзілі на суд у палац Браніцкіх. Многа таксама хацелася б зрабіць, каб ушанаваць памяць тых герояў. Гэта ж і вашыя героі. Вось хацеў б змясціць мемарыяльную дошку на плошчы ў Брансму. Такую мемарыяльную дошку з барэльефам Мікіты Мураўёва два гады таму назад змясцілі на доме губернатара ў Мінску. Але я рады, што пабываў тут, што ўбачыў тую прыроду, дарогі, парабіў здымкі, якімі ўзбагаціцца кніжка. І мне, здаецца, што гляджу я не на тое, на што некалі глядзелі яны.

Міхась Шаховіч

БЫЦЦАМ АГЕНЬЧЫК

Маскоўскія госці, інжынер Іван Ганчароў і яго жонка, доктар Людміла Васільеўна, прыехалі ў аўторак, 30 кастрычніка, а на наступны дзень мы ўсе разам выбраліся на гэты ж могільнік, які аж мільгацеў ад тысяч гарэўшых свечак і лампадак.

— Цудоўна! Арыгінальна! — паўтаралі нашы госці, якія ўпершыню пабачылі на могільніку такое мора мігатлівага агню, у святле якога, здавалася, магілы пачынаюць варушыцца, а помнікі на іх ліхаманкава дрыжаць.

— Гэта Дзень Задушны, — паяснілі мы. — Так у нас адзначаюць Свята памерлых.

Адтуль паехалі мы ў другі канец горада, — на праваслаўны могільнік, дзе

ў нас, жывых, што прымушае нас думаць аб нашых блізкіх... Вось я, для прыкладу, — гаварыў той жа маскоўскі інжынер, Іван Ганчароў, — як ужо ведаеце, ніколі не бачыў свайго бацьку, а ўсё ж хацелася б мне пабываць на яго магіле, пастаяць на той зямлі, якая прасякла яго кроўю.

— Значыць, ты запрасіў цяпер яго да сябе? — пацікавіўся я.

— Не толькі запрасіў, але і магілу яго бацькі ўдалося мне адшукаць, — паясніў зяць. — Ён пахаваны на гэтым могільніку, што ў Звежынецкім лесе...

пакоіцца нядаўна памершая мая сваха, маці майго зяця, Аляксандра. А там яшчэ больш свечак і лампадак. Добры звычай, бо ён прымушае раз у год прымушае чалавека задумацца над сэнсам жыцця, над яго штодзённай бегатнёй за кускам мяса, за модным вопраткай, за аўтамабілем, за ўласным асабняком...

А тымчасам жыццё, як той мігатлівы агеньчык над свечкай: хопіць дзьмухнуць — і ўжо няма яго.

Так я думаў, калі наш маскоўскі госць папрасіў мяне, каб я дапамог яму насыпаць у торбачку зямлі з салдацкай магілы яго бацькі.

— Завязу дамоў і на гэтай зямлі пасаджу я бярозу, — паясніў ён. — Хай расце на нашай дачы. Маці гаварыла, што бацька вельмі любіў падмаскоўны бярозавы гай.

І зноў я падумаў: што прымушае гэтага чалавека так клапаціцца аб памяці памершага бацькі, якога ён на вочы не бачыў? Можа тое, што ў нас найбольш чалавечае — памяць. То ж і сапраўды, не для сябе мы жывем, а перш за ўсё для тых, што прыдуць пасля нас. Ад нашага, чалавечага агеньчыка, запаляць яны свой уласны, каб затым перадаць яго яшчэ іншым... Інакш не варта было б і жыць...

Максім Нурэцкі

Беларускія кнігі

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку можна набыць наступныя беларускія кнігі:

Мяжэвіч У., Спатканні на дарогах, 1978, стар. 288, цана 22 зл.

Аўтар даў кнізе падзагаловак „Запіскі карэспандэнта“, бо ў ёй ён сабраў найлепшыя свае публікацыі, якія памясціў у розных газетах і часопісах Савецкай Беларусі за пяцьдзесят год сваёй журналісцкай дзейнасці.

Тлумачальны слоўнік беларускай мовы, 1978, стар. 768, цана 146 зл.

Гэта другі том пяцітомнага выдання, ён —змяшчае 19 269 слоў і 1 946 тэрміналагічных і фразеалагічных словазлучэнняў сучаснай беларускай літаратурнай мовы на літары Г — К“.

Місько П., Чэрці ў коміне, 1978, стар. 240, цана 17 зл.

Зборнік апавяданняў, фельетонаў, пародый. У ім змешчана таксама нядаўна напісаная аповесць „На зачараваным востраве, або Баба Яга — Залатая Нага“.

Карамазаў В., Вясёлка сярод зімы, 1978, стар. 160, цана 7 зл.

Зборнік цікавых нарысаў пра падарожжа па Беларусі („Векавое“, „Вясёлка сярод зімы“) і на далёкую Поўнач („Руны мараны“). Любоў да роднага краю, яго людзей, красы прыроды, добрых спраў — вось вядучыя матывы кнігі. Арыгінальнымі ілюстрацыямі аздобіў яе Л. Марчанка.

Даследаванні антрапагену Беларусі, 1978, стар. 200, цана 48 зл.

Навуковае даследаванне пра цяперашні перыяд геалагічнай гісторыі Беларусі. Яго асаблівасцю з'яўляецца паказанне клімату, мацерыковых абледзяненняў і звязаных з імі змены на паверхні Зямлі.

Кнігарня высылае кнігі за паштовым залічэннем. Запатрабаванні накіроўвайце па адрасу: „Dom Książki“ 15-089 Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

Разведка гаспадарнасці

Расце „Цэнтр“

У Гайнаўцы распачалася пабудова новага жыллёвага пасёлка „Цэнтр“. Будзе тут амаль 250 жылых кватэр. У будынках ля вуліцы 1 Мая будуць абсталяваны крамы і паслуговыя майстэрні. Такім чынам цэнтр горада будзе значна прыгажэйшы.

Усе будынкі на новым пасёлку будуць з так званай вялікай пліты. Гэтая тэхналогія дазваляе закончыць пабудову ўсіх блокаў на пасёлку „Цэнтр“ на працягу аднаго года. У Гайнаўцы існуе ад нядаўна фабрыка будаўнічых плітаў. Рабочы калектыў яе перавыконвае свае прадукцыйныя планы. У мінулым годзе ён выпрадукаваў дадаткова будаўнічых матэрыялаў на звыш 1150 кватэр. **(яц)**

Часу не мелі?

У спулдзельчым жыллёвым пасёлку „Прывакзальнае II“ у будынках 4а і 6а у мінулую зіму лопнулі ад марозу батарэі цэнтральнага ацяплення ля ўваходу на лесвіцы. Мінула ужо дзесяць месяцаў, зноў холадна і ўжо абагравающа кватэры, а спамянутыя батарэі не грэюць, іх неабходна адрамантаваць. Гэта абавязак адміністрацыі пасёлка па вул. Грунвальдская 40. Яна не спяшаецца. А павінна! Калі холадна на лесвіцы, дык жа і ў кватэрах бывае не зацёпла. Жыхарам спамянутых блокаў цярплівасці ўжо не хапае.

Іван Непаседа

ГАВОРАК

блошчыця — клоп. Блошчыці трэба выпаруваті жэшкою водою. Бач, як мнуого блошчыць налізло. О, бачыш, блошчыця.

зэліезна муха — муха, якая жывіцца мясам, падлінай. Мусі дэсь падло ліжыт, бо мухі зэліэзны літают. А я шчэ зэліэзной мухі нэ бачыла. О, я злапаў зэліэзну муху.

нуочка — начны матыль. Возьмі злапай тую нуочку, а то літае, а я боюсе. Дэсь тых нуочок налітыэло.

сьніт — караед. Бач, як сьніт дыля пойеў. Трэба будэ доскі чымсе помазаті, а то сьніты пойідят. Спасеніа от тых сьнітуоў нэма.

угарач — рабачок, які жыве пад скураю кароў і цялят. Гліэнь, куолькі угарачоў у бычка. О, тут угарача вытісні.

(Краснае Сяло, гм. Боцькі)

мэрлі“ або зв'яліся: Аляксеюкі, Божкі, Калішукі, Невядомскія, Тамашукі, Цімафеюкі. Зямля тут слабая, і людзі раней жылі надта бедна, „прыпіралісе“ працаю ў лесе або на чыгунцы. Рубалі, вазілі, садзілі лес у Бельскім надлясніцтве, ва ўрочышчах: Забрудок, Пожарнэ, Смуга, хадзілі таксама на працу ў Белавежскую пушчу ў суседніх з вёскай урочышчы: Беласмуга, Козліска, Сарокова поляна, Чорны Брод і па ўсёй пушчы.

Вітава ўпісалася ў гісторыю прагрэсіўнага беларускага руху вельмі яскравымі старонкамі. Гэта ж імення тут недзе каля 1921 года паўстала баявая група беларускай партызанскай арганізацыі, у яе ўваходзілі Яфім Іванюк, Панцеляймон Нічыпарук, Васіль Тамашук, Іван Хмель, а таксама шэраг маладых людзей з суседніх сёлаў: Грабаўца, Дубіч Царкоўных і іншых. Кіравала арганізацыяй настаўніца з Грабаўца Вера Маслоўская. Група падпарадкоўвалася Галоўнаму штабу беларускіх партызан, пра які ў Беларускай Савецкай Энцыклапедыі, том 3, стар. 312 чытаем, што ён узначальваў партызанскі рух у Лідскім, Гродзенскім, Бельскім і Ваўкавыскім паветах у 1921-22 гадах. „Базіраваўся ў Белавежскай пушчы. У жніўні-снежні 1922 г. выдаваў часопіс „Беларускі партызан“. Партызаны палілі панскія маёнткі... партызаны А. Т. Тамашук, Я. І. Сахарчук, Я. М. Піцялюк (па-тутэйшаму: „Піцэлюк“ — М.Г.), Дз. П. Мартынюк паводле ваенна-палявога суда расстраляны (яны паходзілі з Дубіч Царкоўных, Грабаўца і суседніх вёсак, пра іх упамінаецца ў экспазіцыях Гайнаўскага музея рэвалюцыйнага руху), В. П. Тамашук прыгавораны да пажыццёвага турэмнага зняволення“ (гэта якраз той самы Васіль Тамашук з Вітава). Потым паўстала ячэйка КПЗБ. Тут таксама дзейнічаў вельмі актыўны гурток Грамады, у якім самымі ахвярнымі дзеячамі былі Кандрат Іванюк, Кірыл Баравік, Яким Тарадынка, Кірыл Федарук. Дэлегаты з Вітава былі таксама на славутым, разагнаным паліцыяй выбарчым грамадаўскім сходзе ў Старым Беразове ў студзені 1927 года.

Ужо ў першыя дні нямецкай акупацыі ў суседніх з Вітавам лясах паявіліся партызанскія атрады. З імі ўтрымоўвалі сувязь многія сяляне, асаблiва былыя КПЗБоўцы і грамадаўцы. Фашысты насылалі сюды спецыяльныя пераапранутыя за партызан атрады сваёй контрразведкі. Аднаму з іх удалося выявіць, што бацька і сын Дзмітры і Ігнат Кендысі з'яўляюцца партызанскімі сувязнымі. Карнікі бацьку павесілі на яго ўласным падворку, а сына пагналі ў Белавежу. Там яго білі, рвалі сабакамі і амаль нежывога павесілі. Нягледзячы на смяротную небяспеку, вёска вельмі прыхільна адносілася да партызан, яны былі тут амаль штодня. Яшчэ і сёння ў 629 квартале Белавежскай пушчы можна знайсці сляды былой партызанскай зямлянкі. На чыгунцы паміж Арэшкавам і Вітавам партызаны правялі некалькі ўдалых дыверсій. У часе фронту, імення з гэтых ваколіц І Украінская партызанская дывізія генерала Сідара Каўпака правяла цікавы манеўр у напрамку вёсак Дыдулі і Грыгораўцы. Потым яна тут адпачывала.

Як і па ўсёй Беласточчыне, тут пасля вайны „бушавалі“ банды рэакцыйнага падполля. Расстралялі яны першага ў пасляваеннай гісторыі Вітава солтыса Карніла Васілюка і Цімафея Хмеля, ганяліся за іншымі былымі КПЗБоўцамі і грамадаўцамі, пагражалі спаліць вёску. Шэраг вітаўцаў адразу пайшло ў людовае войска або міліцыю, каб непасрэдна ўдзельнічаць в ўмацаванні народнай улады. У часе службы ў міліцыі, у барацьбе з бандамі загінулі Уладзімір Назарук і Ілья Нічыпарук.

Цяпер многа вітаўцаў працуе ў Гайнаўцы, Беластоку і іншых гарадах Польшчы, шэраг з іх здабыло вышэйшую адукацыю, як напрыклад: Анатоль Аўсенюк, Віталій Дзік, Сяргей Корх, Ала Нічыпарук і іншыя. Але і тыя, што жывуць і працуюць у вёсцы, таксама не сядзяць склаўшы рукі. Вітава мае добрыя сенажаці і сяляне пераважна займаюцца гадоўляй малочнага быдла. Удала гаспадараць маладыя сяляне: Павел Корх, Фёдар Петручук, Мікалай Сакоўскі і іншыя. Некаторыя вяртаюцца ў роднае сяло з горада. Цяперашні вітаўскі солтыс Іван Корх пятнаццаць год працаваў у Гайнаўцы. Але калі чатыры гады таму назад памёр яго бацька Мікалай Корх, таксама даўгагадовы солтыс, ён кінуў працу ў горадзе, заняўся гаспадаркай. Цяпер Іван Корх адзін з перадавых гаспадароў у ваколіцы, мае трактар і камплект машын да яго, у яго добра пастаўлена гадоўля, дбайна апрацавана зямля. Ён плануе будову вялікай абory. Усё гэта не дастаецца без намаганняў і цяжкасцей: абору, напрыклад ён ужо паставіў бы нават, але не мае дзе, бо сядзіба ў яго вельмі вузкая. Што ж, спрадвечная цесната вёсак-вуліцовак — гэта вялікая перашкода ў развіцці нашай сельскай гаспадаркі. Дакучае Вілюкам і пушча: зубры, алені і асабліва дзікі нішчаць пасевы, а надлясніцтвы, Саюз польскіх паляўнічых і іншыя адказныя ўстановы крыўдзяць сялян пры заплаце за пашкоджанні, не клапоцяцца пра тое, каб абгарадзіць лясныя масівы, як гэта было яшчэ перад І сусветнай вайной.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: У часе рэгулявання ўласнасці сельскіх гаспадарак начальнік гміны прызнаў Н. уласнасць дзялянкі, якая знаходзілася ў карыстанні О. Гэты астатні не ведаў аб пастанове начальніка гміны і таму пастанову не аскардзіў, і яна ўправамоцнілася. Н., абапіраючыся на гэту пастанову, звярнуўся да суда з патрабаваннем, каб О. аддаў яму гэтую дзялянку, і справу выйграў, а судовы выканаўца выканаў рашэнне суда. У выніку скаргі да ваяводы пастанова начальства гміны была адменена, і ўласнасць дзялянкі была прызнана О. Тым часам Н. не хоча аддаць О. дзялянку, гаворачы, што рашэнне суда, на падставе якога яму прызнана дзялянка, важнейшае ад пастановы адміністрацыйнай улады. Ці можна патрабаваць аднаўлення справы ў судзе, а калі не, то хто фактычна з'яўляецца ўласнікам дзялянкі?

АДКАЗ: Рэгуляванне ўласнасці сельскіх гаспадарак на аснове закона ад 26.X.1971 г. належыць да кампетэнцыі адміністрацыйных уладаў. Правамоцныя пастановы адміністрацыйнай улады не могуць быць зменены судовым парадкам. Таму ўласнікам дзялянкі з'яўляецца О. Аднак О. не можа патрабаваць аднаўлення справы ў судзе. Гэта магчыма, калі рашэнне абапіраецца на матэрыялах, якія пасля аказаліся ў святле новых доказаў недастатковымі або неверагоднымі. У нашай справе рашэнне суда было правільнае, бо абапіралася на правамоцную пастанову начальніка гміны. Паколькі пастанова гэта адменена, узнікла новая праўная сітуацыя, на аснове якой О. можа ўнесці ў суд новую справу з патрабаваннем вярнуць яму дзялянку.

Куток практычных ведаў

Строга і элегантна

Яшчэ так нядаўна апраналіся мы вельмі дзіўна. Чым вопратка наша і ўсе дадаткі выглядалі больш нядбала, тым былі мы больш модныя. З адной паношанай сумкай нейкага нейтральнага колеру можна было прахадзіць лета і зіму.

Мода вельмі рэдка змяняецца паволі. Найчасцей змены бываюць радыкальныя. Вось і сёння маем прыклад на гэта. Прэч з модай „жабрачай", хопіць пацёртых джынсаў, абутку, імітуючага плесень! — наказвае дух часу.

Сённяшняя мода выразная, намалявана чыста, але адначасова яе строгая і элегантная лінія патрабуе мноства дадаткаў, без якіх яна не можа існаваць. Проста магла б яна здацца нам часамі занадта шэрай і нецікавай. Таму вельмі прыдатны будуць сёння побач скромнай вопраткі яркія рукавічкі, берэцік, туфелькі, розныя дробязі. Памятайце аднак, што колеры дадаткаў мусяць быць вельмі дакладна падабраны і гарманізаваць з вопраткай. Толькі тады дадаткі будуць залогам моднага жаночага сілуэта.

Сяброўка

Вер-не-вер

Дарагі Астроне! Сніцца мне, што я на вёсцы ў хаце сваёй сваячніцы. Але, што дзіўнае, у яе ўсе сцены ў пакоі абвешаны гадзіннікамі. Яны розных памераў — і малыя, і вялікія, але так іх многа, адзін пры другім вісяць. Я стаю і аглядаю гэтыя гадзіннікі. І яшчэ ў пакоі старынная мэбля. Памятаю нейкае невялічкае піяніна з вельмі даўніх часоў. І яшчэ ведаю, што ў яе дачкі (яна замужняя і ў яе дарослыя дзеці) мае быць вяселле. І я запрошаная. Вяселле мела быць вельмі гучнае, ідзем мы ўверх, як бы на гару, і я бачу, што ўсё выглядае вельмі скромна, крыху людзей і надта скромна на сталах. Па той прычыне гаспадары як бы і незадаволены, што я прыйшла. І гэта канец сну. Што ён можа абазначаць?

Надзя

Надзя! Абазначае ён добрае здароўе і поспех у справах. Гадзіннікі, калі яны спраўныя, абазначаюць усё добрае. Іншая справа, калі б былі яны паламаныя — абазначала б гэта разбітае жыццё, няўдачу, смутак. Тое, што на сталах не быў „пір на ўвесь мір", абазначае таксама добрае, бо інакш можна было б спадзявацца беднасці і паніжэння.

Астрон

Дарагое Сэрцайка, выйшла я замуж, калі не было мне і дзевятнаццаці год. Добра мужа не пазнала, хадзілі мы нядоўга. Спадабалася, што вясёлы, прыгожа танцаваў, ды спяваў. Але ў жыцці з ім расчаравалася вельмі. Жывем мы ўжо восем год. Ад пачатку не цікавіўся сям'ёй, — ні дзецьмі, ні мною. У яго заўсёды поўна сяброў, кампанія — справа найважнейшая. А там і дзяўчаты бывалі. Прыдзе з працы — і пайшоў. Калі скажу што, абураецца, пачынаецца сварка, плач дзяцей. Таму я найчасцей маўчу, абы спакой у хаце, ды ўсё спадзяюся, што мо муж „вырасце" ўрэшце з гэтага, мо ўрэшце зацікавіць яго і дом. Грошы прапівае, дае мне, што з носа спадзе. Я бачу, як жывуць суседкі, знаёмыя. Адна суседка, дык нават і не працуе, а муж ва ўсім ёй памагае. І дзеці да прадшколля і з прадшколля прывядзе, і ў дамашніх працах паможа. З зайздрасцю гляджу на іх і думаю, якія яны шчаслівыя. Жаль агорне, выплачуся, ды далей гарую. Мама ўжо мне не раз казала, што нічога з гэтага не будзе і каб я ўзяла развод. Тады яшчэ ў мяне было адно дзіця. Але я кахала мужа і слухаць аб гэтым не хацела. А цяпер маю трое дзяцей і задумоўваюся няраз, ці не пакінуць яго. А што ты, Сэрцайка, мне параіш? Як па-твойму, ці ёсць яшчэ надзея, што муж зменіцца?.

Аня з Сакольшчыны

Аня! Нічога не гаворыць за тое, што муж зменіцца, калі ўжо вы столькі пражылі. Гэта ўжо такога характару чалавек — неадказны, лёгкадумны, жыве толькі для сваіх выгад. Ты і сварыцца перастала, бо бачыш, нічога гэта не дало. Церпіш усё сама, маўчыш, абы спакой у хаце. А яму толькі таго і трэба. Ён ужо прывык за столькі год і не думаю, каб прыйшло яму на думку раптам змяніцца.

Сэрцайка

Тайны другой сусветнай вайны

Толькі пасля гэтага пачалі завяршальны этап аперацыі „Бернхарт". Праўда, на фабрыцы трэба было падтрымліваць пастаянны ўзровень вільготнасці і тэмпературы, патрабавалася вялікая колькасць ільняных ануч. Апасаліся, што кошт фальшывых фунтаў мог перавысіць кошт сапраўдных банкнот, набытых за золата ў адной з нейтральных краін. Выхад быў знойдзены просты — калі ўжо фальшывыя грошы абыходзяцца так дорага, то трэба нарабіць іх столькі, каб пакрыць затраты з лішкам.

Аперацыя пайшла намнога хутчэй пасля таго, як „інжынер" Фрыдрых Швенд знайшоў у акупіраваных нацыстамі раёнах трох „высокакваліфікаваных" фальшыв튫манетчыкаў. Хутка ўся тройка апынулася ў канцлагеры Араніенбург, дакладней, у „зондэрблоку" — спецыяльным бараку нумар 19.

На самай справе тут знаходзілася паліграфічная лабараторыя, аснашчаная самым сучасным па тым часе абсталяваннем. Падначаленыя Швенда пасля шматлікіх проб вырабілі пліты для друкавання грошай. Нумары серый былі часткова новыя або паўтаралі існуючыя ў сапраўднасці нумары банкнот. Грашовыя знакі з „сапраўднымі" нумарамі прызначаліся для самых тэрміновых плацяжоў, іншыя — для вывучэння шляхоў распаўсюджання фальшывых грошай і іх выхаду на рынак.

Першыя банкноты, аддрукаваныя ў Араніенбургу, служачыя банкаў прымалі без ценю падазрэння. Справа даходзіла да парадоксаў — часам пад падазрэнне траплялі пачкі з сапраўднымі фунтамі, здадзеныя ў банк разам з фальшывымі банкнотамі.

Аднак на доследы было затрачана вельмі шмат часу. К моманту з'яўлення англійскіх фунтаў, зробленых у Германіі, вайна набыла ўжо неспрыяльны для нацыстаў паварот.

БАНКІРЫ Ў САЮЗЕ З НАЦЫСТАМІ

Але аперацыя „Бернхарт" працягвалася. Такімі ж падобнымі на сапраўдныя атрымаліся і амерыканскія долары. Пачынаючы з вясны 1943 года, сакрэтныя службы гітлераўскай Германіі не адчувалі ніякіх цяжкасцей з фінансамі. Аб гэтым гаворыць той факт, што „паслугі" іх агентаў у розных краінах аплачваліся выключна ў фунтах і доларах.

Незвычайная шчодрасць гаспадароў выклікала трывогу ў некаторых агентаў, якія дзейнічалі ў Вялікабрытаніі і Злучаных Штатах. Каб пазбегнуць далейшых падазрэнняў і выпадковага правалу ўсёй аперацыі, немцы вярнуліся да ранейшых тарыфаў.

Аперацыя „Бернхарт" прыносіла вельмі адчувальныя вынікі. Ужо мільёны фальшывых фунтаў стэрлінгаў і долараў цыркулявалі на сусветным рынку.

Аднак вайна набліжалася да канца, і па загаду начальніка РСХА — галоўнага імперскага ўпраўлення бяспекі — Кальтэнбрунера ўсе матэрыялы, звязаныя з аперацыяй „Бернхарт", трэба было перавезці ў канцлагер Эбензэе ў Аўстрыі, дакладней, у яго філіял Рэдль-Ціпф. Але, як мы пісалі вышэй, без перашкод праехаўшы палавіну Германіі (Араніенбург знаходзіўся за дваццаць кіламетраў ад Берліна), праскочыўшы на тэрыторыю Аўстрыі, калона грузавікоў вымушана была накіравацца да возера Топліц.

Застаецца паведаміць пра яшчэ адну малавядомую акалічнасць: аперацыя „Бернхарт" прынесла вялікія даходы двум нямецкім банкірам — Шпіцу і Ленцу (апошні з'яўляецца ўладальнікам аднаго са старэйшых банкаў Германіі). Менавіта гэтыя два паважаныя паны „прыстроілі" большую частку банкнот, аддрукаваных у ходзе аперацыі.

Ну, а якая ж прычына загадкавых смерцяў каля возера Топліц і ў яго водах? Хто больш за ўсё быў зацікаўлены ў тым, каб трымаць цікаўных далей ад глыбокага возера? Некаторыя сцвярджаюць, што галоўныя „героі" ўсёй гэтай гісторыі, людзі Кальтэнбрунера і Швенда, пайшлі на ўсё, каб ліквідаваць небяспечных канкурэнтаў ці празмерна цікаўных.

Дантэ Вірджылі

ТРЫБУНА чытачоў

ПРА ДУХМЯНЫ ГАЙНАЎСКІ ХЛЕБ

Гайнаўскі аддзел ВСС мае некалькі прадукцыйных прадпрыемстваў, але самае важнае з іх — гэта пякарня. Хлеб — асноўны спажывецкі прадукт, без якога чалавек не можа жыць. У гайнаўскай пякарні працуе 28 асоб на дзве змены. Кіраўніком з'яўляецца шматгадовы працаўнік ВСС Караль Вжэсінскі.

План прадукцыі хлеба за сем месяцаў гэтага года гайнаўская пякарня выканала ў 105%, што абазначае 1279 тон хлеба вартасцю 9780 тысяч зл. За якасць хлеба і булак адказваюць кіраўнікі змен Людвік Вашчук, Казімір Пянткоўскі і Зыгмунт Яніцкі.

Каб адзначыць з гонарам 35-годдзе ПНР, рабочыя пякарні правялі ўласнаручна рамонт усяго будынка, зрабілі, як добрыя будаўнікі, новы тынк. Вартасць пачыну — 200 тысяч зл.

Пачынам гайнаўскіх пекараў зацікавілася не толькі дырэкцыя гайнаўскага аддзела ВСС, але нават Ваяводскае праўленне ВСС у Беластоку, якое прыслала падзяку гайнаўскім пекарам і паведаміла ўсім аддзелам у ваяводстве, каб бралі прыклад з Гайнаўкі.

Вірскі

АЛІМПІЯДА

Нядаўна ў Дубічах Царкоўных адбылася алімпіяда сельскагаспадарчых ведаў. Удзельнікі былі добра падрыхтаваны і конкурс прайшоў цікава і павучальна. Першае месца заняў малады хлапец Ян Нікіцюк, другое — Славамір Герасімюк, трэцяе — Ян Герасімюк (усе з Дубіч Царкоўных).

Варта сказаць яшчэ адно. Вельмі добра выступіла ў алімпіядзе і адказвала на пытанні вучаніца дубіцкай школы (VIII клас) Ірка Жук і таксама атрымала ўзнагароду.

І яшчэ адзін прыемны факт варта назваць. На алімпіядзе па-за конкурсам, як вольны слухач, выступіў наш любімы лекар-дантыст Андрэй Краўчынскі. Набраў найбольш пунктаў і атрымаў таксама ўзнагароду.

Ад сябе яшчэ дадам, што доктар Краўчынскі акрамя „Нівы" выпісвае шмат іншых газет, у тым ліку і сельскагаспадарчых. Яму неабыякавы сельскія справы.

Алімпіяду арганізавала і вяла кіраўнік сельскагаспадарчай службы нашай гміны Раіса Старасельнік.

М. Панфілюк

СТАРЭЙШЫЯ НЕ СПЯЦЬ!

Рэдакцыя атрымала ліст з пячаткай „Польскі саюз пенсіянераў і інвалідаў. Таварыства вышэйшай ужытэчнасці, Праўленне гарадскога аддзела ў Гайнаўцы". З подпісам старшыні В. Лазюка. Ліст вельмі цікавы і мы ўдзячны за яго гайнаўскаму аддзелу. Напісалі нам пра сваю цікавую працу. Прыводзім ліст поўнасцю.

„Гайнаўскі аддзел Польскага саюза пенсіянераў і інвалідаў вядзе культурную дзейнасць, даючы карысны адпачынак, запаўняючы свабодны час сваім членам. Раз у тыдзень члены саюза сустракаюцца ў клубе, там чытаем фрагменты з кніжак, дэкламуем вершы. Найчасцей дэкламуе вершы Ніна Буйноўская, якая жыве ў Гайнаўцы на вуліцы Каладзея 14. Яна гэтыя вершы дэкламуе на беларускай мове і гэта яе ўласныя творы. Адзін з іх мы пасылаем для ацэнкі, ці не можа ён быць пасля адпаведнай шліфоўкі змешчаны на старонках „Нівы"...

Хтось палоску не дажаў,
Ці забыў, не памятаў?
І стаіт адна, нябога,
Ужэ па ёй пашла дарога.
Кала тэй дарогі блізка
Зайчык зрабіў легавіска.
І хто едзя, і хто йдзе,
Той палоску ускубне.
Вараб'і клююць яе ўволю,
Мышкі носяць збожжэ ў нору,
Вецер хіліць, град яе б'е,
А гдзе гаспадар, чаго не йдзе?
То ж ён сеяў і араў,
Чом палоскі не дажаў?
Але ёсць адна навіна,
Гаспадар не мае сілы,
Пашлі дзеці ў горад жыці,
Няма каму палоску дакасіці."

Чорная праца з белым малаком

Прымаўка гаворыць: „Не мела баба клопату, купіла парася". Я вам кажу, што гэтакае можа здарыцца не аднэй бабе, а цэлай вёсцы. Было гэта два гады назад, кідаў працу малачар, Рэч звычайная, трэба было выбраць новага. Ну, і зышлася вёска, выбрала маладых, толькі што пажаніўшыхся людзей. Людзі верылі, што будуць яны справядлівымі, вывучанымі малачарамі.

Але праз нейкі час згода ў вёсцы пачала ламацца. Адны хвалілі малачароў, другія крычалі, каб выбраць новых, а трэцскладзелі ціха. Прыйшла вясна багучага года. У некаторых вартасць тлушчу панізілася на цэлы працэнт. Малака не сталі прымаць на кантрактацыю. Людзі пачалі вазіць пробы свайго малака з суседніх малачарнях, каб давездацца, ці сапраўды іх малако аж так нятлустае. Усе закіды ў адрас малачара аказаліся слушнымі. У вёсцы закіпела. Людзі не глядзелі, нават паміж сабой. Але гэта не давяло да нічога. Паехалі ў Беласток, павезлі паданне аб дрэнай працы малачароў. Прыехала з ваяводскай малачарні камісія, зрабіла аналіз і аказалася, што людзі маюць рацыю. Выбралі новага малачара. Але нязгода ў вёсцы засталася. Людзі не гавораць адны з другімі надалей. Мінае сусед суседа.

Вывад адгэтуль такі: калі вам прыдзецца выбраць малачара, то падумайце найперш сур'ёзна, ці не змуціць ён ваду ў вёсцы.

Праўдапіс

ЦІКАВАЯ ПРАЦА

Вельмі цікавую магістэрскую працу напісаў настаўнік з Аўгустова Васіль Кардзюкевіч (навуковы кіраўнік яго — др. Л. Кавальчык, Вышэйшая педагагічная школа ў Быдгашчы).

Пачатковы раздзел апісвае стан беларускай нацыянальнай меншасці да 1939 г. і ў гадах 1944/48. Праца мае статыстычныя даныя аб выкладанні беларускай мовы. Асабліва аўтар спыняецца на гісторыі беларускага ліцэя ў Бельску Падляшскім.

Шырока абмеркаваны пытанні навучання беларускай мовы, у цэласці састаў настаўнікаў, развіццё культуры наогул — да дэмаграфіі ўключна.

Праца выходзіць за рубеж пытанняў навучання беларускай мовы. Тут знаходзім усё, што звязана з жыццём нацыянальных меншасцей на Беласточчыне.

Добра было б, каб гэткую ж працу хтосьці напісаў аб беларускіх ліцэях у Гайнаўцы ды Міхалове.

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін

НЯХАЙ РАСЦЕ ЖЫВЫ ПЛОТ!

Некалькі гадоў таму на вул. Пралетарскай у Гайнаўцы пабудавалі хімічную пральню. Ад вуліцы быў тады пасаджаны жывы плот з кустоў, які ўпрыгожыў месца. Але жывы плот тады ладны, калі пры ім клапатліва хадзіць, абрэзваць, даглядаць. Але калі ён вырас да паўтара метра вышыні, выглядае, як звычайны хмызняк.

Напамінаем кіраўніцтву хімічнай пральні аб абавязку дбаць пра ладны выгляд вакол сябе. Напамінаем народную прымаўку: „Як цябе бачаць, так цябе пішуць".

Вірскі

Сустрэча з Багданам Тамашэўскім

У канцы верасня г.г. у Белавежы знаходзіўся вядомы ў Польшчы спартыўны журналіст Багдан Тамашэўскі. Сустрэўся ён тут у адзін з вечароў з жыхарамі мястэчка. На сустрэчу прыйшло найбольш моладзі, асабліва з Ляснога тэхнікума, дзе справам спорту заўжды прысвячаюць шмат увагі.

Б. Тамашэўскі вельмі шчыра і цікава гаварыў аб спорце, аб яго бляскак і ценях, аб найцікавейшых спартыўных дысцыплінах, а таксама аб вялікіх спартыўных мерапрыемствах, у якіх сам прымаў удзел з рэпарцёрскім мікрафонам у руцэ. Адказваў і на шматлікія пытанні. Працаўнікі гміннай бібліятэкі ўручылі Б. Тамашэўскаму на памяць вельмі прыгожы альбом аб зубры, аўтарам якога з'яўляецца др Я. Рачынскі. Не абышлося, вядомая справа, і без раздавання аўтографаў.

Сустрэчу са сваімі паклоннікамі правёў Б. Тамашэўскі таксама ў Гайнаўцы. Абедзве сустрэчы падрыхтавала гарадская бібліятэка ў Гайнаўцы пры дапамозе гміннай бібліятэкі ў Белавежы.

Тэкст і фота
Пятра Байко

На сустрэчу з Б. Тамашэўскім у Белавежы прыйшлі, апрача моладзі, таксама і дарослыя.

ДА СТАРОЙ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ...

Некаторыя цвердзяць, што чалавечы род пайшоў ад малпы. Гэта фактычна ў апошнія гады пацвярджаецца на кожным кроку. Вось хаця б узяць для прыкладу мужчынскую палавіну чалавечага роду. Колькі ўжо мужчын парабілася падобнымі на малпу. Пазарасталі поўсцю, што і вачэй мала відаць. А жаночая палавіна людскога роду, хаця не можа так зарасці, аднак не здаецца. Затое яна характарам падраджае малпе. Малпа, калі бачыць, што хто робіць, тое і яна будзе рабіць. А нашы прыгажуні-кабеткі чым адрозніваюцца? Калі адна прыдумала што-небудзь новае: ці прычоску, ці вопратку, то за ёю і іншыя стараюцца такімі ж быць.

Калі сябра Петручук запусціў бараду, дык нейкая кабецінка нездарма адразу пачала маніць яго ў лес. Відаць, падумала, што ён зрабіўся нейкім гарылам...

Незнаёмы

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

У Рафалоўцы здарыўся пажар. Згарэлі дзве драўляныя стадолы з усімі плёнамі гэтага года.

А 9 кастрычніка раніцай у мясцовасці Ухова на чыгуначным пераездзе з бар'ерамі папала пад поезд з Беластока ў Варшаву жанчына, яна загінула на месцы. Як жа неасцярожна людзі ходзяць, бар'еры ж былі апушчаны, дык чаго было пад іх лезці?

У вёсцы Здроі, гміна Карыцін, быў пажар, згарэла стадола разам з плёнамі, сельскагаспадарчымі машынамі і пастаўленым у ёй самаходам „Фіят-125п".

А ў Нараўцы ўзнік пажар у хаце. Выгарэла сярэдзіна і згарэлі розныя прадметы. Прысутны ў хаце чалавек учадзеў і апынуўся ў бальніцы.

На дарозе Драгічын — Заечнікі хлопец ехаў вечарам матацыклам ВСК. наехаў на неасветленую фурманку і забіўся на месцы.

На дарозе непадалёку вёскі Пянькі, гміна Міхалова, пасажыр матацыкла ВСК перакуліўся разам з матацыклам, у выніку чаго яго, непрытомнага, адвезлі ў бальніцу у Беласток.

Патрэбны рамонт

У сяле Крывяцічы ёсць вялікая мураваная святліца. У апошні час заняпала тут культурная дзейнасць, перастаў існаваць нават кіёск „Рух". У сярэдзіне святліцы патрэбны рамонт. Варта яго правесці. І моладзь, і сяляне дэкларуюць сваю поўную дапамогу. Добра было б, каб гмінныя ўлады ў Орлі занялiся арганізацыяй гэтага рамонту.

Іван Кірызюк

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „ДРОТ ВІСІЦЬ", „Ніва" № 31 (1223) ад 5.08.79 г.

Адказвае: ZAKŁADY ENERGETYCZNE OKRĘGU CENTRALNEGO, ZAKŁAD ENERGETYCZNY BIAŁYSTOK, REJON BIELSK PODLASKI.

W związku z notatką zamieszczoną Nr 31/1223 Tygodnika „Niwa" o źle obciętym przewodzie radiowęzła na rogu ulic Krynicznej i Ks. Scieginnego w Bielsku Podlaskim — Rejon Energetyczny w Bielsku Podl. uprzejmie informuje, że zwisający przewód został obcięty przy izolatorach radiofonicznych i obecnie nie stwarza zagrożenia przejeżdżającym.

Rejon Energetyczny w Bielsku Podl.
inż. Marta Kiryluk-Puchalska

Да публікацый „СЕННЯ ПРАДСТАЎЛЯЕМ", „Ніва" 32 (1224) ад 12.08.79 г., „ПІЎНАЯ ЁСЦЬ, А НУЖНІК ЗАЧЫНЕНЫ", „Ніва" № 32 (1224) ад 12.08.79.

Адказвае: WOJEWÓDZKA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW W BIAŁYMSTOKU, ODDZIAŁ W BIELSKU PODLASKIM.

Nawiązując do krytycznych notatek zamieszczonych w tygodniku „Niwa" odnośnie działalności „Pijalni piwa", jednego z podległych nam punktów gastronomicznych, znajdującego się przy ulicy Krynicznej nr 10, wyjaśniamy.

Pijalnia piwa przy ulicy Krynicznej nr 10, jak sama nazwa wskazuje, jest punktem gastronomicznym przeznaczonym wyłącznie do spożywania piwa. Prowadzona dodatkowa sprzedaż kilku asortymentów wyrobów garmażeryjnych na zimno oraz 1—2 asort. na gorąco jest elementem dodatkowym, mającym bardzo niski procent udziału w ogólnych obrotach osiąganych przez ten punkt. Pijalnia piwa jest zakładem z V kategorią handlową — najniższą. Lokal odwiedzają wyłącznie smakosze piwa i wiadomo jest nie tylko nam, ale również władzom miasta, jakimi najczęściej konsumentami są bywalcy pijalni. W warunkach pracy tegoż punktu trudno sobie wyobrazić pracę spokojną i cichą. To przecież nie jest bar, czy restauracja, dokąd konsumenci przychodzą nie tylko coś wypić, ale przede wszystkim skonsumować. Bardzo często oferujemy do sprzedaży bigos na gorąco, ale nie dziwimy się warunkom, w jakich może być skonsumowany. W tym zakładzie nie możemy zapewnić spokojnego i cichego konsumowania. Zapraszamy wobec powyższego na bigos do pozostałych naszych punktów i zakładów gastronomicznych, a napewno atmosfera otoczenia będzie zupełnie odmienna.

Pomimo wszystkich wyżej wymienionych wyjaśnień nie usprawiedliwiamy prowadzenia w tymże punkcie nielegalnej gry w karty. Zarówno personel obsługujący jak również organa MO w Bielsku Podlaskim powinny być uczulone na tego rodzaju zajścia oraz w sposób szybki i skuteczny powinny przyczyniać się do ich likwidacji. Pijalnia piwa tzn. załoga tegoż punktu została zobowiązana do przestrzegania tego obowiązku.

Sprawą następną jest obecność szyldu. Powiadamiamy, że pijalnia piwa jest zaopatrzona w szyld na oknie, wypisany dużych rozmiarów literami, informującymi o nazwie zakładu i jednostce ją prowadzącej. Szyld odnowiony w okresie przeprowadzania remontu w br.

Ostatnim zagadnieniem poruszanym we wspomnianej notatce prasowej jest toaleta dla konsumentów. Nadmieniamy, że pijalnia piwa posiada wspomnianą toaletę. W wyniku choroby personelu obsługującego, toaleta na okres kilku dni była zamknięta. Jednocześnie informujemy, że w pobliżu pijalni piwa znajduje się wolnostojący budynek służący do wspomnianych celów, z którego konsumenci o każdej porze mogą korzystać.

Kończąc, pragniemy serdecznie zaprosić do bielskiej gastronomii na smaczne potrawy, a „dla mniej wygodnych" polecamy piwo i bigos, spożyte na stojąco w pijalni piwa.

Dyrektor Oddziału
Konstanty Onopiuk

Да публікацыі „ВЁСКА БЕЗ СОЛТЫСА", „Ніва" № 40 (1232) ад 7.10.79 г.

Адказвае: NACZELNIK GMINY W NAREWCE.

Notatka ukazała się w waszym tygodniku bez wyjaśnienia całości sprawy i nie przedstawia stanu faktycznego. Na terenie naszej gminy posiadamy wzorowych sołtysów, o których były artykuły również w Waszym piśmie.

Jest bezspornym, iż mieszkańców sołectwa nie pozbawia się sołtysa bez uzasadnionych przyczyn. Obywatel Jan Karetko były sołtys wsi Masiewo I szczególnie nadużywał alkoholu, były fakty uwłaczające godności tej wysokiej funkcji i człowieka. Wielokrotne rozmowy z nim nie dały rezultatów. W celu niedopuszczenia do sytuacji zaistniałej w Łuce, gdzie sołtys zapił się na śmierć i powstał niedobór finansowy, którego nie ma kto pokryć, zostałem zmuszony zawiesić Obywatela Karetko w czynnościach służbowych. Nowe wybory zgodnie z przepisami mogą się odbyć tylko po odpowiedniej uchwale GRN. Uchwałę o odwołaniu sołtysa podjęła sesja Gminnej Rady Narodowej w Narewce w dniu 28 września 1979 r. do nowych wyborów w miesiącu październiku br.

Trudności we wsi wynikły z winy podsołtysa, który kategorycznie odmówił pełnienia zastępstwa w przejściowym okresie. W celu udogodnienia mieszkańcom zlecono inkaso podatków sołtysowi sąsiedniej wsi odległej o 1 km Masiewo II, a także pracownikowi Urzędu Gminy.

Naczelnik Gminy
Józef Nowicki

Імпартгумар

АГУЛЬНАЯ ТЭМА РАЗМОВЫ

Калгасны брыгадзір прыехаў на абласную нараду і пазнаёміўся з прыгожанькай дзяўчынай. Яна — з аднаго навукова-даследчага інстытута. У часе перапынку між пасяджэннямі абое шпацыруюць па калідоры і, як гаворыцца, знаходзяць агульную тэму размовы.

— Вось вы які загарэлы! I я люблю загар... Прыроду люблю, — прызнаецца яна. — Поле, рэчку, лес...

— Прыязджайце да нас! — запрашае ён. — Усё гэта ў нас пабачыце.

— Ведаеце, я з сяброўкай, з нашай лабараторыі, ездзіла на дачу прафесара. Ой, як там хораша! Мы пайшлі ў сяло і нас дождж захапіў. Мне аж цяпер хочацца, каб зашапацеў па стрэхах дождж.

— Не, цяпер не-е! Няхай пастаіць пагода. Прагнозы сіноптыкаў добрыя. Зараз дарагая кожная мінута. Ідуць нашы экзамены.

— Як вы сказалі!

— Я кажу, зараз гарачая пара. Жыта жнуць. Для камбайна такая пагода, што золата.

— Жнуць — няхай жнуць! Падумаеш, камбайн — машына, гэта ж тэхніка!.. А мне хочацца хмар з дажджом...

— Ну, чаму вам так хочацца дажджу? — недаўменна, аж з крыўдай, здзіўляецца брыгадзір.

— „А мне всегда чего-то не хватает...“ Ха-ха, не, сур'ёзна! Ведаеце, як пойдзе дождж, будуць расці грыбы. А я так люблю ездзіць за горад, у лес, па грыбы...

Іван Грамовіч

З савецкага гумару.

ПРИЕМНАЯ

ДЕЛО

ГУМАР З БАРАДОЙ

АБДУРЫЎ

Едзе цягнік Львоў-Кіеў. На невялічкай станцыі спыняецца. Праваднік аб'яўляе:

— Стаянка адна мінута!

— Як звычайна, з вагонаў высыпалі пасажыры: хто выпіць вады, хто купіць свежую газету...

Мінула з паўмінуты, як з вагона выскаквае яшчэ адзін пасажыр і на хаду выкрыквае: „Хто з Каросценя? Хто з Каросценя?..“ Людзі на пероне пераглядаюцца. Нарэшце адзін знайшоўся: „Я з Каросценя, я!“

Той, што з цягніка, падбягае, нічога не кажучы, бац каросценца ў вуха.

Людзі анямелі. Тым часам цягнік даў гудок. Той, што з цягніка, дагнаў свой вагон, ускочыў на ўсходкі і паехаў. Людзі абступілі пацярпеўшага.

Калі ўжо сабралася шмат людзей, каросценец шматзначна ўзнімае ўгору правіцу, ўсміхаецца і радасна паведамляе: „Вы ведаеце, а я яго здорава абдурыў: — Я не з Каросценя, я з Жытоміра!“

НІЎКА

З савецкага гумару.

К БАСМАНОЕ ПРЕКРАСНОЙ ЗА ТРИДЕВЯТЬ ЗЕМЕЛЬ
БАБА-ЯГА 200м

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Пайшла бабуля ў парк культуры з унукам. Падыйшла да касы атракцыёнаў, а касір трапіўся не надта ветлівы, нагрубіяніў ні за што бабулі. Узяла бабуля білеты, і тупаюць яны да „Чортавага кола“.

Унук уважліва разглядае яго і пытае:

— Ну, добра. Гэта кола, а дзе ж чорт?

— А во ў будцы білеты прадае, — адказала бабуля.

*

— Што сказаў табе трэнер пасля матча?

— Наогул пахваліў, аднак і палаяў.

— За што менавіта?

— За тое, што я спяшаўся: уляцеў у вароты сапернікаў раней за шайбу.

ТАБАК СИГАРЕТЫ

З савецкага гумару.

ШТО З КАСТУСЁМ

— Як вы сябе адчуваеце, Кастусь?

— Вельмі дрэнна. Я такі хворы, што калі днямі нехта мне сказаў, што я памёр, я гэтаму нікольки не здзівіўся.

З савецкага гумару.

ДОЖДАЛСЯ ПОСТАВЬ НА МЕСТО

Сервіс для закаханых.

У КАГО ЛЕПШЫ БАЦЬКА

Хлапчукі хваляцца:

А мой бацька на галаву вышэйшы за твайго бацьку!

— А ў майго затое жывот большы!

Аб сябрах гаварыў з агеньчыкам, але без цеплыні.

РАЗВУЧВАЕМ БЕЛАРУСКІЯ ПЕСНІ

Andante cantabile

Словы Н. Тарас, музыка І. Сушко

ШТО ТЫ МНЕ СЭРЦА ПАРАНІЎ

Сонца за хмаркамі ўранні
Скрылася — болей не свеціць.
Што ж ты мне сэрца параніў,
2 разы
Мой найдарожшы на свеце?

Як жа мне, як жа развеяць
Хмарачак тых караваны?
Дзе ж мне нарваць таго зелля,
2 разы
Каб загаілася рана?

Хмаркі развеюцца самі —
Ёсць вецярочак на тое.
Раны не сцішыш слязамі —
2 разы
Ласка твая іх загоіць.

Сонца за хмаркамі ўранні
Скрылася — болей не свеціць.
Што ж ты мне сэрца параніў,
2 разы
Мой найдарожшы на свеце?

РАЗУМНЫ САБАЧКА

— Які ж у мяне разумны сабачка, — хваліцца адзін прыяцель другому. — Мігам цяміць, што я ад яго хачу. У апошні час я спрабаваў навучыць яго брахаць, калі яму хочацца есці. Раз сто запар яму паказаў, што трэба рабіць.

— I ён навучыўся?

— Так. Ён цяпер ні за што не пачынае есці, пакуль я не забрашу.

З „Весніка Задрыпоніі“

ЗАЯВА

Прашу развесці мяне з грамадзянінам С. Пузановічам. Жыць побач з такім горкім п'яніцам немагчыма. З самай раніцы ён выпівае ўсю гарэлку, якую я пакідаю сабе на апахмельку.

З ПАРАД БАСЯЦКАГА

Не піце да „дна“: цяжка з яго выбрацца.

З савецкага гумару.

$m\sqrt{x^2dy^3}+hn-[a^2\cdot B^2]=Amx^3$ / $2my$; $a^3+B^3-mBx\cdot L+\sqrt{mx}+By=mah^3$; $\frac{2xh^3y}{2aB}=m^3\pm\infty\,h^3ay^3$

Без слоў

КУРЁЗЫ

ЗАСЛОНА

У сярэдзіне дваццатых гадоў Маскоўскі тэатр сатыры, які толькі што адкрыўся, меў вялікі поспех сваімі пастаноўкамі агляду і злабадзённых камедый. Рэжысёр і аўтар агляду Гутман сустрэўся нейк з Мейерхольдам, і той прапанаваў Гутману:

— А ці не хочаце вы паставіць спектакль у маім тэатры?

— З захапленнем! — адказаў Гутман. — Толькі пры ўмове, што вы вернеце на месца заслону.

— А навошта вам заслона? — здзівіўся Меерхольд.

— Ну як жа! Аб апошняй маёй пастаноўцы ў газетах пісалі, што на прэм'еры пасля заканчэння спектакля 16 разоў давалі заслону. А што будзе ў вас?..

БІЗНЕСМЕНЫ — ХТО ЯНЫ?

Паводле французскага юмарыста Сашы Гітры, бізнесмены — гэта людзі, якія ўсё сваё жыццё займаюцца тым, чаго рабіць не трэба было б, каб купіць рэчы, якія ім таксама не патрэбны, каб зрабіць уражанне на людзей, якіх яны не любяць.

ЦІ БУДУЦЬ СВІННІ?

Аднойчы адзін пыхлівы саноўнік прыйшоў у пецярбургскі цырк разам са сваёй поўнай жонкай. Ён зняважліва спытаў вядомага рускага цыркавага артыста Анатоля Дурава, што стаяў каля касы:

— Ска-а-жы-це, а свінні будуць?

— Як купіце білеты, то будуць.

МІЖЭ НАМІ

Памятайце: ад вялікага да смешнага — адзін крок. Не хадзіце пешкі!